

Gmina Tyczyn

Nr 8 (379)
16.04 - 29.04.2006 r.

Cena 1,00 zł

GŁOS TYCZYNA

PISMO SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Biała Borek Stary Budziwój Hermanowa Kielnarowa Matysówka Tyczyn

Z okazji Świąt Wielkanocnych, wszystkim Mieszkańcom
zdrowia, pomyślności i obfitości łask
płynących od Zmartwychwstałego Chrystusa
życzą władze samorządowe Gminy Tyczyn

*Żeby śmiały się pisanki
Uśmiechały się baranki
Mokry śmigus zraszał skronie
Dużo szczęścia sypiąc w dłonie*

Wielkanoc to święta symbolizujące odradzanie się życia. Warto, więc zadbać o to, by w te wyjątkowe dni dom przepełniony był radosnym wiosennym nastrojem.

Razem z dziećmi uczęszczającymi do **światlicy przy Szkole Podstawowej w Tyczynie** przygotowaliśmy kilka propozycji wielkanocnych dekoracji. Co prawda do Wielkanocy pozostało jeszcze trochę czasu, ale wiosenne pąki na drzewach i pierwsze nieśmiałe kwiaty sprawiają, że już myślimy o świętach. Warto już teraz pomyśleć jak gustownie przystroić nasz dom. Aranżacje w klimacie wiosen-

no-wielkanocnym umilą rodzinne świętowanie i pomogą stworzyć niepowtarzalny nastrój. Ozdoby świąteczne i stroiki wykonane przez dzieci będą miłym akcentem dekoracyjnym naszych mieszkań.

Przez kilka tygodni dzieci podczas zajęć świetlicowych wykonywały stroiki,

ozdoby świąteczne, koszyczki wielkanocne oraz kompozycje z wiosennych kwiatów. Pod kierunkiem pań wychowawczyń uczniowie wykonywali z kolorowej bibuły i krepiny wiosenne kwiaty (krokusy, żonkile, tulipany) oraz inne zwiastuny wiosny (żabki, boćki).

Przygotowały także różnego rodzaju pisanki: wyduszki oklejane papierem samoprzylepnym, włóczką, tasiemkami i sznureczkami zwinętej bibuły oraz oklejane plasteliną i formowane z nich koguciki, kurczaczki i baranki. Piękne również są nasze stroiki zrobione z gałęzi brzozy przystrojone kurczaczkami i zajączkami wykonanymi z sizalu oraz palmy wielkanocne z suchych traw i kolorowej bibuły.

Wiosną w naszych mieszkaniach nie powinno zabraknąć kwiatów. Tulipa-

ny, krokusy, pierwiosniki i żonkile zrobione z krepiny i bibuły wyglądają jak żywe. Dzieci ułożyły je w kompozycje w koszyczkach i ozdobnych doniczkach - wyglądają przepięknie.

Wielkanoc bez koszyczka? To absolutnie niemożliwe. Nie musi to być tradycyjny koszyk z białą serwetą. Kwitnące kwiaty forsycji i jajka-pisanki, mały baranek wykonane różnymi technikami jest równie piękny i stosowny.

Przygotowane wspólnie z dziećmi **kartki wielkanocne, kompozycje kwiatowe i świąteczne stroiki można podziwiać na wystawie w Urzędzie Gminy i Miasta Tyczyn oraz w hollu Szkoły Podstawowej w Tyczynie**. Serdecznie zapraszamy rodziców i mieszkańców naszego miasteczka do obejrzenia tych małych dziecięcych arcydzieł.

Dzieci wykonując te prace mogły przekonać się, że takie materiały jak gałęzie brzozy, wierzby, kora, sizal umiejętnie zwinęte i ozdobione kolorowymi ozdobami i kwiatami są atrakcyjnymi elementami wielkanocnej dekoracji naszych domów.

***mgr Elżbieta Rabiejewska
mgr Monika Bocek***

Ekologia w przedszkolu

Przyroda fascynuje nas swoim bogactwem, jest prawdziwą skarbnicą wiedzy. Edukacja ekologiczna w przedszkolu zakłada poznanie, zrozumienie oraz zapamiętanie podstawowych wiadomości o zjawiskach przyrodniczych występujących w otoczeniu dziecka. Dziecko, uczy się, że życie bez kontaktu z przyrodą jest niemożliwe, gdyż wszystko czego potrzebujemy do życia czerpiemy ze środowiska.

Od wielu lat w naszym przedszkolu realizujemy pewne elementy ekologii, dlatego przystąpiliśmy do realizacji Programu ekozespołów. Głównym celem naszych działań jest zainteresowanie dzieci tematyką ekologiczną i ukształtowanie trwałych nawyków, które przeniosą do domu rodzinnego.

Opracowaliśmy plan realizacji Programu ekozespołów, biorą w nim udział wszystkie dzieci uczęszczające do naszego przedszkola. Plan dostosowany jest do możliwości, zdolności i zainteresowań dzieci. Porusza on w większości sprawy bliskie dzieciom, dotyczące ich najbliższego środowiska.

Realizację planu rozpoczęliśmy w naszym przedszkolu pod koniec stycznia br. i o podjęciu takiego przedsięwzięcia poinformowaliśmy rodziców, licząc na ich zainteresowanie, pomoc i zaangażowanie.

Przybliżyliśmy dzieciom pojęcia: środowisko naturalne, ekologia, ekologiczny styl życia. Podjęliśmy działania:

- dokarmianie ptaków w czasie zimy - codziennie dzieci dokarmiły ptaki resztkami z przedszkolnej stołówki,
- oszczędzamy wodę - skąd mamy wodę, obserwacja zanieczyszczonej wody powstałej ze stopionego śniegu, wykonaliśmy znaczki przypominające o dokręcaniu kranów i nakleiliśmy je w łazience,
- oszczędzamy energię elektryczną - zapoznanie dzieci z urządzeniami elektrycznymi i sposobem bezpiecznej obsługi, wykonaliśmy znaczki przypominające o gaszeniu światła,
- co i dlaczego jemy- zdrowo się odżywiamy- zapoznanie ze składnikami pokarmowymi niezbędnymi do prawidłowego rozwoju, wykonanie sałatki owocowej,
- segregujemy śmieci- zorganizowanie kąciaka na odpady,
- zielony kąciak - zasadzenie i opiekowanie się ziołami, które później wykorzystamy na zdrowe kanapki.

PODZIĘKOWANIE

Składam serdeczne podziękowanie Radzie Rodziców przy Zespole Szkół w Tyczynie za zorganizowanie balu karnawałowego i przekazanie pozyskanych w ten sposób środków finansowych na potrzeby szkoły.

Za zaangażowanie w przygotowanie i organizację balu dziękuję Rodzicom: Państwu Małgorzacie i Andrzejowi Salachom, Annie i Zdzisławowi Bockom, Jolancie i Stanisławowi Skrzypcom, Alicji i Jerzemu Frączkom, Małgorzacie i Władysławowi Piętom, Krystynie i Robertowi Borkowskiemu i Pani Janinie Bodzioch, a także pracownikom Zespołu Szkół: Paniom Marii Kruczek i Stanisławie Dąbczyk oraz Panu Jerzemu Bogdanowi.

Dokarmiamy ptaki...

...przygotowujemy sałatkę owocową

W dalszej pracy w ramach realizacji programu ekozespołów mamy jeszcze zamiar podjąć następujące działania: ekologiczna Marzanna, czyste podwórko- czysty świat, robimy zdrowe zakupy - uczymy mądrze wybierać produkty w sklepie, gazety od taty- robimy własny papier.

Mamy nadzieję, że wszystkie podjęte przez nas działania w ramach Programu przyniosą oczekiwany trwały rezultat, a edukacja ekologiczna Rodziców przez dzieci przyniesie korzyść wszystkim, a najwięcej naszemu środowisku.

Renata Zięba

Wyrazy wdzięczności za hojność kieruję także do wszystkich gości - uczestników balu oraz sponsorów:

- Hurtowni MATREX w Rzeszowie
- Pana Józefa Wawrejko,
Firmy PPH DANEX w Budziwoju
- Pana Tomasza Szwarca,
OST Tyczyn - Pana Stanisława Kruczka,
PZU I Inspektoratu Rzeszów,
Kina HELIOS w Rzeszowie,
Tłumacza Przysięgłego Języka Niemieckiego - Pana Sławomira Schultisa,
Firmy PHU DAMERS w Tyczynie
- Pana Dariusza Niedźwieckiego,
Drukarni TPM w Rzeszowie
- Pana Lesława Prokuskiego,
Drukarni KOLOR w Tyczynie
- Pana Leszka Szymkowicza.

Agnieszka Chmiel

Dyrektor Zespołu Szkół w Tyczynie

Staże w Urzędzie

Urząd Gminy i Miasta w Tyczynie przyjmie na staż czterech absolwentów wyższych uczelni o kierunkach:

- prawo,
- ekonomia,
- dziennikarstwo,
- budownictwo.

Podania oraz dokumenty należy składać w sekretariacie Urzędu w godz. 7.30-15.30.

Dodatkowe informacje w pok. 23 (I piętro), tel. 017-22-19-211 w. 23

Strug ciągle groźny

W nocy ze środy (29.03) na czwartek (30.03) na Podkarpaciu doszło do oberwania chmury. W górach na metr kwadratowy powierzchni spadło nawet 50 litrów wody. Rzeczki zaczęły przybierać gwałtownie, ok. 2.00 w nocy w czwartek - relacjonował Stanisław Szynalik, kierownik Wojewódzkiego Zarządzania Kryzysowego w Rzeszowie. Również w dolinie Strugu mocno padało. Rano stan wody na punkcie pomiarowym przy moście na Strugu, na granicy Tyczyna i Białej, przekraczał o 70 cm stan alarmowy i wynosił 370 cm. Woda w wielu miejscach wystąpiła z brzegów, sytuacja wyglądała bardzo groźnie.

Strug w rejonie mostu do klasztoru w Borku Starym

Ogłosiliśmy stan alarmowy w gminie, wprowadziliśmy całodobowe dyżury pracowników, zaczęliśmy przygotowywać worki z piaskiem, gdyż zapowiadano dalsze opady. Okazało się jednak, że opady nie były intensywne, wystąpiły liczne przejaśnienia i skończyło się na razie na strachu.

Szczególne problemy wystąpiły na terenach zalewowych położonych wzdłuż Strugu w rejonie Białej i Budziwoja. Podtopieniu uległy domy, zalewana była kanalizacja sanitarna, interweniowano do „Eko-Strugu”. Z przykrością trzeba stwierdzić, że podniesione przez „Eko-Strug” studzienki kanalizacyjne były demontowane (trwale uszkodzone) przez mieszkańców celem odprowadzania do nich wód opadowych. Wielokrotnie „Eko-Strug” był zobowiązany do podnoszenia studzienek celem zapobie-

Śmieci naniesione przez wodę przy moście koło cmentarza w Borku Starym

Strug w rejonie kładki na ul. Wyzwolenia w Tyczynie

gania napływowi wód opadowych, niestety część mieszkańców traktuje kanalizację sanitarną jak kanalizację deszczową. Powoduje to w rezultacie zalewanie pompowni, podtapianie innych terenów przez kanalizację sanitarną, konflikty z mieszkańcami, zwiększone opłaty z tytułu zrzutu ścieków do oczyszczalni w Rzeszowie i kosztów naprawy uszkodzonych studzienek. Tworzy się błędne koło z którego „Eko-Strug” nie może wyjść sam. Konieczna jest współpraca mieszkańców z Eko-Strugiem i bezwzględna dyscyplina. Kanalizacja sanitarna była budowana dla potrzeb odprowadzania ścieków i nie jest w stanie odprowadzać wód opadowych i zastępować urządzeń melioracyjnych. Jawi się ponownie pilna potrzeba powołania spółki wodnej

Strug w rejonie mostu koło cmentarza w Borku Starym

w Budziwoju, która zajęła by się odprowadzaniem wód opadowych - dotyczy to w szczególności ulic: Dworskiej, Południowej, Cichej, Spokojnej, Sasanki, Biała Zastruże, lecz nie tylko, gdyż często przyczyny tych problemów tkwią w braku właściwych zachowań mieszkańców w pozostałej części Budziwoja.

Komentarze prasowe z „Super Nowości” z dnia 31.03.-2.04.2006 r.

Stanisław Stachura, dyrektor Podkarpackiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych:

- Na Podkarpaciu aż 80% rzek i potoków nie jest udrożnionych. Aby uniknąć powodzi trzeba zmodernizować 170 km i wybudować 270 km wałów, uregulować 500 km rzek oraz wykonać 200 zbiorników retencyjnych. Potrzeba na to 1,5 mld zł. W tym roku na te przedsięwzięcia wydamy 16 mln zł. To bardzo mało, bo

w 2004 r. mieliśmy 50 mln zł. Odpowiedzialnym za oczyszczenie większych rzek (Wisły, Wisłoki, Wisłoka, Łegu, Trześniówki i potoków górskich) jest Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie, a za pozostałe odpowiada Urząd Marszałkowski, które to zadanie powierzył Podkarpackiemu Zarządowi Melioracji i Urządzeń Wodnych.

Jan Kuźniar, wójt Krościenka Wyżnego:

- Ci ludzie sami są sobie winni. Na starych mapach geodezyjnych tereny, na których postawili domy, oznaczone są jako obszary zalewowe. Na wnioski mieszkańców przekwalifikowano te grunty i wydano pozwolenia na budowy. Jednak woda nie podporządkowuje się administracyjnym decyzjom. Gdy wiosną przybiera, wylewa tam, gdzie wylewała od tysiącleci.

Podobnych sytuacji jest wiele. W połowie XX w. opady były niższe niż średnia długoletnia. Wzbudziło to przekonanie, że rzeki nie będą już wylewały i rozpoczęło się budowanie na polderach, czyli terenach zalewowych. Gdy ilość spadającego śniegu i deszczu wzrosło, woda występuje z brzegów. Powodzianie żąda ją uregulowania rzek i budowy wałów utrzymujących wodę w korytach.

Andrzej Reguła, wicewójt Gminy Dębica:

- Regulacja potoków w górnym odcinku spowoduje, że woda popłynie szybciej i wylania wystąpią w dolnych odcinkach. Zmienimy tylko miejsce powodzi, a nie unikniemy jej. Każda rzeka musi mieć swoje treny zalewowe, na których rozleje się woda z wiosennych roztopów lub długotrwałych i gwałtownych opadów deszczu.

Stanisław Stachura, dyrektor PZMiUW.:

- Winni są sami mieszkańcy, którzy zanieczyszczają koryta rzek, wrzucają do nich zbędne rzeczy. Zwały śmieci tamują przepływ wody, powodują jej spiętrzenie i wylania. (ks)

Listopad 2006

Wybory samorządowe

Wojewoda Podkarpacki ustalił następujące liczby radnych wybieranych w wyborach samorządowych w 2006 r.

- do Sejmiku Województwa Podkarpackiego 33
- do Rady Powiatu Rzeszowskiego 29
- do Rady Miejskiej w Tyczynie 15.

Co wolno sąsiadom

Zasada „wolność Tomku w swoim domu” nie obowiązuje w stosunkach między sąsiadami. Właściciel może korzystać z nieruchomości wyłącznie w taki sposób, aby nie zakłócać uprawnień osób mieszkających obok niego. Od sąsiadów ma prawo wymagać, aby postępowali podobnie.

Przede wszystkim nie wolno naruszać granic między gruntami, a tam, gdzie dochodzi do sprzeczności istotnych interesów właścicieli sąsiednich nieruchomości, prawo cywilne w sposób dosyć szczegółowy je rozwiązuje. Właściciel odpowiada też za szkody wyrządzone przez swoje zwierzęta oraz spowodowane przez wyrzucone przedmioty albo substancje wylane ze swojego pomieszczenia. Podobne prawa i obowiązki mają też posiadacze nieruchomości.

Jak uniknąć sporu o płot, mur i miedzę

Na granicy przylegających do siebie gruntów najczęściej znajdują się: płoty, mury, miedze, rowy albo inne podobne urządzenia, a także drzewa i krzewy. Służą one do wspólnego użytku sąsiadów i dlatego ciąży na nich obowiązek wspólnego ponoszenia kosztów ich utrzymania. Aby uniknąć sporów, warto współdziałać przy dobrowolnym rozgraniczeniu gruntów. Oznacza to, że sąsiedzi sami określają przebieg granicy. Gdyby jednak doszło do konfliktu między nimi bądź też jeden z nich nie chciał brać udziału w tym rozgraniczeniu, wówczas drugi może wystąpić o rozgraniczenie gruntów. Sąsiedzi powinni też współdziałać przy wytyczaniu granicy stałymi znakami granicznymi, a także utrzymywaniu ich na określonej już granicy. Wszystkie koszty urządzeń oraz związane z rozgraniczeniami i utrzymywaniem stałych znaków granicznych sąsiedzi ponoszą po połowie.

Zwierzęta w szkodzi

Za szkody wyrządzone przez zwierzę odpowiada ten, kto je chowa lub nim się posługuje. Ustalając tę odpowiedzialność, przyjmuje się bowiem, że wyrządziło ono szkodę, ponieważ nadzór nad nim był sprawowany w sposób nienależyty. Jeżeli cudze zwierzę wyrządza szkodę na sąsiednim gruncie, to posiadacz tego gruntu może je zająć i w ten sposób zabezpieczyć swoje roszczenia o naprawienie szkody.

Zabezpieczenie to przybiera formę zastawu ustawowego.

Warto wiedzieć

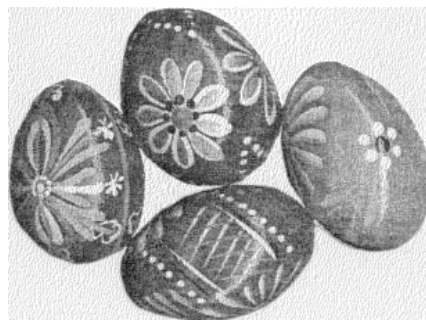
Za szkody wyrządzone w uprawach i plonach rolnych przez dziki, łosie, jelenie i daniela żyjące w stanie wolnym odpowiada Skarb Państwa.

Nie wyrzucaj niczego przez okno

Osoba, która zajmuje mieszkanie lub inne pomieszczenie, odpowiada za szkody spowodowane przez wyrzucenie, wylanie lub spadnięcie stamtąd jakiegokolwiek przedmiotu. Tą osobą nie musi być właściciel mieszkania (pomieszczenia), lecz może to być najemca, dzierżawca bądź inny użytkownik, a nawet osoba, która włada tym pomieszczeniem bez żadnego tytułu prawnego (np. osoba, z którą rozwiązano stosunek najmu i oczekuje na wykonanie wyroku eksmisyjnego). Podnajemca zaś odpowiada tylko wówczas, gdy zajmuje wyodrębnione pomieszczenie. Odpowiedzialność nie rozciąga się natomiast na domowników osoby zajmującej to pomieszczenie.

Gdyby przedmiot został wyrzucony, wylany lub spadł z pomieszczenia wspólnego (np. wspólnego strychu) to wówczas odpowiadają za spowodowane szkody wszyscy, którzy mieli tam wstęp (np. wszyscy najemcy z budynku, mający klucze do wspólnego strychu). O takiej odpowiedzialności nie może jednak być mowy, wówczas gdy do tego pomieszczenia miały dostęp również osoby postronne (np. była to klatka schodowa). W takim przypadku do odpowiedzialności mógłby zostać pociągnięty jedynie sprawca czynu, pod warunkiem że udało się ustalić jego tożsamość. Natomiast posiadacz budynku ponosiłby odpowiedzialność za wyrządzoną szkodę tylko wówczas, gdyby udało się mu przypisać jakiegokolwiek zaniedbania.

Gazeta Prawna, marzec 2006

Dzieci z Przedszkola Publicznego Zgromadzenia Sióstr Św. Dominika w Tyczynie miały okazję spotkać się z niecodziennym gościem - Kubusiem Puchatkiem, który czytał dzieciom o swoich przygodach. Przedszkolaki z ciekawością i zainteresowaniem słuchały opowieści Kubusia, potrafiły również wymienić wszystkich jego przyjaciół.

Na koniec spotkania Kubuś zaprosił dzieci do rozmowy na temat zdrowego odżywiania się i przestrzegania zasad higieny, mycia owoców przed spożyciem, mycia rąk przed posiłkiem, mycia zębów. Zachęcał dzieci do jedzenia surówek

Cała Polska czyta dzieciom

i owoców, do picia mleka. Dzieci powiedziały Kubusiowi, że piją mleko i kakao, że chętnie jedzą płatki z mlekiem. Miś był bardzo zadowolony z wiadomości jakie usłyszał, pochwalił dzieci również za to, że dbają o czystość, że myją zęby.

Następnie każdy przedszkolak na pamiątkę tego spotkania mógł zrobić so-

bie zdjęcie z Kubusiem Puchatkiem. Przedszkolaki pożegnały gościa wspólnie zaśpiewaną piosenką, życząc mu jeszcze wielu wspaniałych przygód w Stumilowym Lesie....

Teresa Leniart

Przedszkole w internecie

Publiczne Przedszkole Zgromadzenia Sióstr Świętego Dominika w Tyczynie postanowiło dołączyć do grona posiadaczy własnych stron internetowych. Podążając z duchem czasu i my postanowiliśmy zaistnieć w sieci - rozszerzając jednocześnie nasze kontakty i ... reklamę. W naszym przedszkolu zawsze wiele się działo i dzieje, teraz i Państwo mają możliwość uczestniczenia w życiu przedszkola nie wychodząc z domu. Na stronie znajdują się wyczerpujące wiadomości dotyczące uroczystości przedszkolnych, imprez okolicznościowych, życia poszczególnych grup okraszonych mnóstwem kolorowych zdjęć.

Znajdą u nas Państwo informacje dotyczące funkcjonowania placówki - wykaz planów, programów, zadań na ten rok, podejmowanych działań wychowawczo - dydaktycznych. Dla zainteresowanych zamieściliśmy dział z artykułami i scenariuszami zajęć, które zmierzamy sukcesywnie powiększać.

Zaistnienie naszej strony w sieci Internet było możliwe jedynie dzięki uprzejmości Okręgowej Spółdzielni Telefonicznej w Tyczynie, za co serdecznie dziękujemy oraz dzięki p. Katarzynie Betleja, nauczycielce

z naszego przedszkola, która zajęła się przygotowaniem całej szaty graficznej tej strony, za co jesteśmy bardzo wdzięczni. Strona ta powstała z myślą o rodzicach i nauczycielach, mamy nadzieję iż znajdą Państwo na niej interesujące informacje i będą do nas często zaglądać. Prosimy o ewentualne sugestie, propozycje co do zawartości strony i tego co jeszcze mogłoby się w niej znaleźć bądź to bezpośrednio do autora, bądź na e-mail przedszkola prtyczyn@intertele.pl - wszystkie propozycje przeczytamy i postaramy się (w miarę możliwości) wcielić je w życie.

Zapraszamy Państwa do odwiedzania strony internetowej i do wpisania się w Księdze Gości.. Oto adres: www.przedszkoletyczn.ostnet.pl

Anna Herbut

Wychowanie metodą harcerską

W obecnym świecie chaosu i szumu informacji młody człowiek potrzebuje drogowskazów i przewodnika na drodze do stawiania się odpowiedzialną jednostką w społeczeństwie, jak również do bycia szczęśliwym pośród innych. Świadomość tych potrzeb i zagrożeń dzisiejszej rzeczywistości jest inspiracją dla wychowawców harcerskich do tworzenia różnorodnych propozycji programowych.

ZHP od początków istnienia kierował ofertę wychowawczą do dzieci i młodzieży, często również do tej, która nie potrafi znaleźć sobie miejsca w szkole, najbliższym otoczeniu, wśród rówieśników. Od kilkudziesięciu już lat to, co proponowali harcerscy instruktorzy, nie straciło na aktualności i trafiało do kolejnych pokoleń młodych Polaków jako alternatywny sposób wychowania. O jego skuteczności i atrakcyjności decydowała i nadal decyduje osobowość instruktorów oraz harcerska metoda wychowawcza.

Połączenie czterech elementów tej metody stanowi podstawowe narzędzia kształtujące hart ducha, poczucie własnej wartości i silną osobowość:

Szkoła w Internecie

Od blisko roku Szkoła Podstawowa w Białej ma swoją stronę internetową, którą można znaleźć pod adresem www.spbiala.itl.pl. Strona powstała w roku szk. 2004/2005. Została umieszczona na serwerze firmy Intertele S.A. w czerwcu ubr. Twórcami jej są nauczyciele informatyki: **Dorota Markowicz** i **Alicja Woźniak**. Strona jest czytelna, łatwa w obsłudze, posiada menu główne z przyciskami do poszczególnych części.

Witryna zawiera zdjęcia, skanowane dokumenty oraz dodatkowe elementy w postaci gifów i clip-artów wyszukanych przez uczniów.

Na **STRONIE GŁÓWNEJ** są: aktualne zdjęcie szkoły, adres, telefon oraz e-mail szkoły i pracowni komputerowej. Z lewej strony umieszczono 10 przycisków przenoszących nas na kolejne strony:

NASZA MIEJSCOWOŚĆ - zawiera zdjęcia Białej, mapę oraz historię wsi,

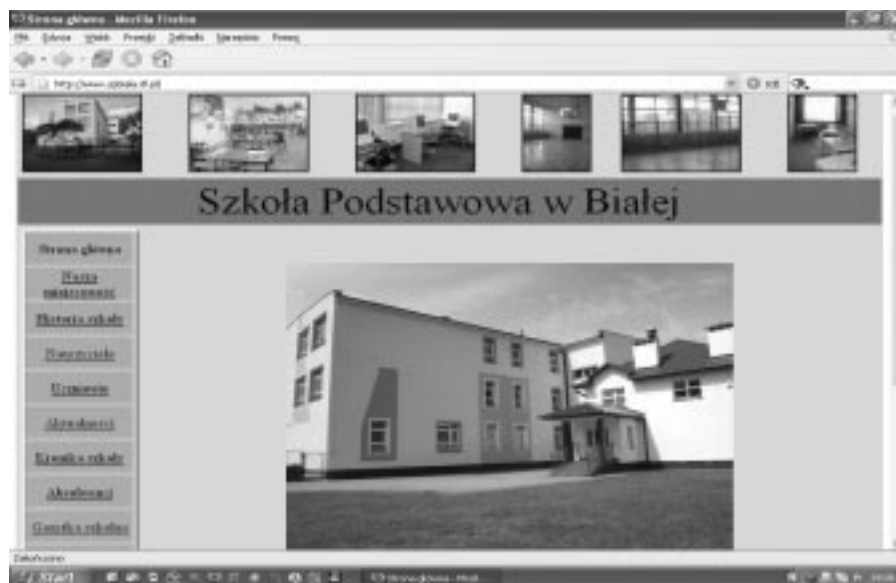
HISTORIA SZKOŁY - przedstawia archiwalne zdjęcia, skanowane dokumenty oraz historię ponad 120-letniego istnienia naszej szkoły,

NAUCZYCIELE - na tej stronie znajduje się wykaz aktualnie pracujących nauczycieli oraz hiperłącze do ich publikacji,

UCZNIOWIE - strona zawiera informacje o poszczególnych klasach,

AKTUALNOŚCI - zawierają spis aktualnych wydarzeń naszej szkoły z hiperłączami do ich opisu. Jest ona stroną najczęściej aktualizowaną i odwiedzaną,

KRONIKA SZKOŁY - na tej stronie umieszczone są wydarzenia z ubiegłego roku szkolnego a w przyszłości będą uzupełniane o kolejne lata,

ABSOLWENCI - znajdują się tu zdjęcia naszych absolwentów od roku 2001,

GAZETKA SZKOLNA - strona ta zawiera numery gazetki Samorządu Uczniowskiego „Uczeń” wydawanej w roku szkolnym 2005/2006 oraz skanowane strony tytułowe gazetek z lat ubiegłych,

PRZYDATNE ADRESY - są tu łącza do ważnych dla rodziców i uczniów stron.

Strona zapewnia uczniom, rodzicom i osobom zainteresowanym stały dostęp do wydarzeń życia szkoły. Promuje ona naszą szkołę w środowisku lokalnym. Uczniowie chętnie przekazują swoje pomysły do tworzenia nowych podstron. Dziękujemy wszystkim nauczycielom i uczniom, którzy współtworzą naszą stronę.

ne. Szczególne podziękowania kierujemy do firmy Intertele za bezpłatne umieszczenie naszej strony na swoim serwerze.

Zapraszamy wszystkich do odwiedzenia naszej witryny.

Alicja Woźniak

* Praca w małych grupach pozwalająca na uczenie się nowych ról społecznych, grupach stanowiących bezpieczne środowisko, w którym jednostka nie zatraci indywidualności a otrzymuje wsparcie.

* Program zawarty w gwiazdkach, stopniach i sprawnościach, dający możliwość ciągłego doskonalenia się, pokonywania swoich słabości, osiągania małych i dużych sukcesów oraz rozwijania swoich pasji i zainteresowań.

* Uczenie przez działanie - wprowadzanie dzieci i młodzieży do świata dorosłych poprzez przygodę, zabawę, grę, naturalne dla każdego wieku sposoby zachowań.

* Prawo Harcerskie - wartości, które determinują nasze działanie.

Piękny plan działalności wytyczył nam w 1996 r. papież Jan Paweł II mówiąc

do przedstawicieli organizacji harcerskich: *Dzisiejszemu światu potrzeba czytelnego świadectwa wiary, nadziei i miłości. Potrzebuje go zwłaszcza młodzież, której przypadnie żyć w trzecim tysiącleciu. Organizacja harcerska, zachowując ideał, który przyświecał założycielom, wychowuje młodzież w duchu tradycji chrześcijańskich i narodowych, wdraża do podejmowania odpowiedzialnych zadań, uczy poszanowania całego dzieła stworzenia, a nade wszystko godności każdego człowieka. (...) Wśród wielu błędnych tropów trzeba umieć odnaleźć ślady Chrystusa i pójść za nim. (...).*

phm. Iwona Woźniak
komendant ZHP ZDDS Tyczyn

Chyląc głowę wobec potęgi Zmartwychwstania, gdy Zwycięski Chrystus przynosi nam obietnicę życia wiecznego, składamy wszystkim Czytelnikom „Głosu Tyczyna” nasze najserdeczniejsze życzenia.

Życzymy, by nadzieja płynąca z tajemnicy Wielkiej Nocy na stałe zagościła w naszych sercach, usuwając z nich wszelkie żale i rozczarowania.

Niech Jezus Zmartwychwstały nie szczędzi swoich Łask a świąteczny czas upłynie w zdrowiu i radości z „czyjegoś zmartwychwstania”.

Z życzeniami wesołego Alleluja

Stanisław Obara - Przewodniczący

Rady Powiatu Rzeszowskiego

Józef Jodłowski

- Starosta Rzeszowski

Marek Sitarz

- Wicestarosta Rzeszowski

Miłosne strofy

Spotkania poetyckie odbywają się w Tyczynie nieczęsto, bo też poezja jest dziś całkiem „niechodliwym towarem”. A jednak...

4 kwietnia br. w sali widowiskowej MGOK odbyło się spotkanie, które zgromadziło całkiem sporą publiczność, choć rzecz dotyczyła właśnie poezji. Zebranych przyciągnęła zarówno osoba Autorki, jak i klimat jej nowych wierszy. Pani **Anna Nowak**, „nasza” poetka, mieszkająca od kilkunastu lat w Hermanowej, zaprezentowała na tym spotkaniu swój nowy tomik - *Pora miłości*. Wiersze czytane przez P. Annę naprzemian z poetą (także pra-

Spóźniona miłość

Noc
z klepsydry
wymknął się czas
stanęliśmy
targani niepokojem
i tęsknotą
miłość
przyszła
dopiero nad ranem
w porwanej koszuli

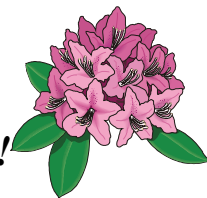

uroczenia, właściwego młodzieńczym uczuciom. Tu wszystko jest spokojne, przemyślane i w tym bardzo wzruszające, godne pozazdroszczenia, że tak „to” można przeżywać, tak odczuwać, tak o „tym” mówić. Nastrojowe utwory są przy tym pozbawione pointy; Autorka nic nam nie sugeruje, niczego nie udowadnia, niczego nie tłumaczy. „Zawiesza” swe wiersze w pół zdania, chcąc Czytelnika skłonić do

Smak deszczu

Wokół szaro
a na drzewach i trawach
perliście
klifowy brzeg łagodnieje
fala - jak kąśliwy pies
próbuję dopaść naszych stóp
deszcz
chroni się za kołnierzem
czy to ważne
gdy tak idziemy
ramię przy ramieniu
na twoich włosach
przyciąły się osamotnione
kropelki deszczu
przystańmy
muszę spróbować
jak smakują

**Zdrowia,
zdrowia,
zdrowia!!!**

Urodzinowe życzenia rzadko przekazujemy na naszych łamach, ale tym razem okazja jest znakomita. **3 kwietnia br. w 91 rok życia wkroczył nasz wieloletni współpracownik, wieloletni O. Pius M. Belch, dominikanin z klasztoru w Borku Starym.** O. Pius, autor wielu znakomitych opracowań z historii borkowskiego sanktuarium, zbieracz dawnych pieśni, jest w znakomitej formie; trudniej mu wprawdzie się poruszać i pracować z komputerem, ale pamięć ma wyborną, wciąż tryska humorem, „na bieżąco” jest z wydarzeniami z życia Kościoła. I jak zawsze, przy każdym spotkaniu ma w zanadrzu wiele arcyciekawych wspomnień i przypowieści. Nie życzymy stu lat, ale zdrowia w kolejnych latach życia i dalszej opieki Najświętszej Pani.

W Wielkotygodniowy czas wyciszenia, zadumy i modlitwy polecamy Bożej Opiece zdrowie innego naszego współpracownika, **o. Stanisława Obary**, poprzedniego przeora klasztoru w Borku Starym, złożonego nagłą chorobą w miejscu swego obecnego pasterzowania, w Czortkowie na Ukrainie, w Archidiecezji Lwowskiej.

Spotkanie z autorkami

*Ziemio moja - mała ojczyzno,
Ziemio moich przodków,
Ziemio wierna,
Polska ziemio!*

Tymi słowami uczennice Szkoły Podstawowej w Budziwoju przywitały kolejnych gości cyklu „Spotkań z Ciekawymi Ludźmi”. Spotkania te mają w naszej szkole długoletnią tradycję. 28 marca br. gościliśmy autorki bliskich nam książek: „Szkoła w Budziwoju w latach 1847 - 1973” i „Kościół w Budziwoju”. Pani **Teresa Borowiec** oraz pani **Regina Kawa** podzieliły się z uczniami swoimi wspomnieniami i refleksjami z czasu wspólnej pracy redakcyjnej, a także z wielką cierpliwością odpowiadały na liczne pytania. Uczniowie mieli okazję, aby poznać etapy powstawania książek oraz towarzyszące im okoliczności. Ich szczególnie zaintere-

cownikami naukowymi URz) **Stachem Ożogiem**, przyjęte zostały niezwykle ciepło. Bo też takie one właśnie są. Nie szubują w przestworzach w poszukiwaniu wzniosłych metafor, ale mówią o zwykłych codziennych rzeczach - drobnych radościach, deszczowych kropkach, kwiatach, księżycach.

Miłosne poetyckie strofy Pani Anny dalekie są od roztargnionego za-

tego, by sam dopowiedział sobie ich znaczenie.

Podkreślali to zresztą zgodnie znakomici goście wieczoru, m.in. prezes rzeszowskich literatów, poeta - **Wiesław Zieliński**, znany pisarz **Zbigniew Domino**, literat, wydawca - **Jerzy Fafara**, pisarka - **Marta Świdarska**.

Barbara Samolewicz

Ciąg dalszy na stronie 16

W hołdzie Janowi Pawłowi II

2 kwietnia br. obchodziliśmy pierwszą rocznicę śmierci Jana Pawła II, Papieża Polaka, który na zawsze wyznaczył miejsce w sercach swoich rodaków i wielu ludzi na całym świecie. Odszedł wielki w swej osobie Człowiek i niezwykle Papież. Swoim życiem, niezwykle pontyfikatem, a nade wszystko wielką miłością do Boga i każdego człowieka, wyznaczył nowy bieg dziejów Kościoła. Tego dnia wielu ludzi czuwało i modliło się o szybką beatyfikację Papieża.

Budziwój

Zuchy i harcerze ze Szkoły Podstawowej postanowili uczcić tę rocznicę, przygotowując apel poświęcony Janowi Pawłowi II.

*Odszedłeś Ojczy, zostaliśmy sami,
lecz swoim Duchem, wciąż jesteś z nami.
Troszczysz się o nas z wysokiego nieba,
a twojej łaski, tak bardzo nam trzeba.*

*Pamiętać Ciebie - zawsze będziemy!
Lecz... czy nie zblądzimy
w tym świecie zawiłym?
Co było najważniejsze dla Ciebie?
Jakie nauki nam zostawiłeś?
By kochać każdego człowieka!
Mówiłeś nam o wolności.
Mówiłeś o Bożej Miłości.
Mówiłeś, jak dobrym być.
Uczyłeś, jak z Bogiem żyć.*

**Renata Rzeźnik
Iwona Woźniak**

Półka z książkami

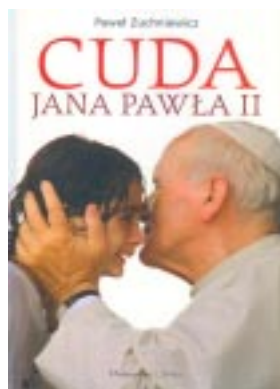
*Upływający czas sprawia,
że mali odchodzą
w niepamięć,
a wielkich wynosi na piedestały.
ks. Bogusław Przekłosa*

Wielki Tydzień to czas porządkowania nie tylko domów, ale i własnego wnętrza, to czas kiedy kościół staje się domem żałoby, w którym panuje cisza i ciemność. Z drugiej jednak strony Wielkanoc to najradośniejsze święto. Warto w tym okresie sięgnąć po lekturę książek poświęconych Janowi Pawłowi II.

Pierwszą z nich jest książka Pawła Zuchniewicza „Cuda Jana Pawła II”. Autor podejmuje próbę odpowiedzi na pytania: czy możemy mówić o cudach Jana Pawła II?, czy zdarzenia przedstawiane przez świadków są dowodem świętości Papieża?, na czym polegała tajemnica jego modlitwy? Zuchniewicz poprzez dobór odpowiednich przykładów stara się udowodnić, że modlitwa Jana Pawła II mogła działać bardzo wiele. Czytelnik dzięki autorowi może obcować z osobami, które są przekonane, że Jan Paweł II wyprosił im

uzdrowienie. Książka poprzez rozmowy i relacje świadków przedstawia Jana Pawła II, który nigdy nie był więźniem Waty-

kanu, który od pierwszych godzin pontyfikatu był blisko ludzi, po to by ich prowadzić i wspomagać swoją modlitwą.

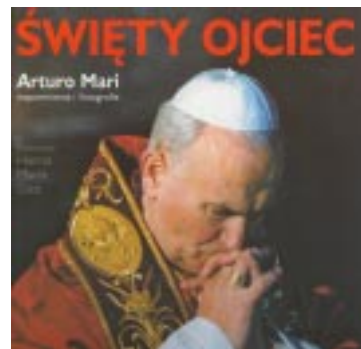
„Święty Ojciec. Arturo Mari - wspomnienia i fotografie. Rozmowy Anna Maria Giza”. Zdjęcia tego znanego fotografa, który mógł obcować codziennie z Papieżem, zna każdy z nas. Zawsze budziły podziw i wzruszenie. Swe obserwacje A. Mari przedstawia także za pomocą wywiadu, który przeprowadziła z nim

Hermanowa

W Hermanowej, w kościele parafialnym pw. MB Niepokalanej i Maksymiliana Kolbe, odbyła się Msza Święta celebrowana przez ks. Mieczysława Lignowskiego. Poprzedzona była modlitwą różańcową, którą prowadziły osoby urodzone w roku 1978 (rok wyboru Karola Wojtyły na Papieża). Różaniec był przeplatany rozważaniami o życiu Ojca Świętego. Eucharystię sprawowano w intencji beatyfikacji Jana Pawła II, a zamówili ją mieszkańcy Skotnika. W jej trakcie odśpiewano ulubione pieśni Ojca Świętego, m. in. „Barankę”. Po uroczystościach, o godz. 21.37 zabiły dzwony upamiętniając śmierć naszego Rodaka.

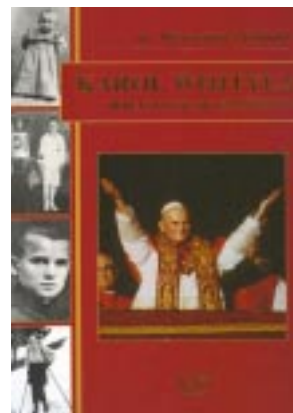
Mateusz Jaworski

Anna Maria Giza. Rozmowy te w połączeniu z fotografiami starają się odkryć przed nami olbrzymią siłę tego kruchego Człowieka.

wieka. Zdjęcia Mariego ukazują Papieża, który tak bardzo ukochał innych ludzi, że dla nich był w stanie zapomnieć o własnym cierpieniu, bólu i strachu.

Ks. Mieczysław Maliński „Karol Wojtyła - dorastanie do papieżstwa” z prze-

pięknymi fotografiami. Książka o Papieżu to dług, który ks. Maliński spłaca za lata przyjaźni. To próba udowodnienia tego, że tak naprawdę Jan Paweł II pozostał prawdziwy, autentyczny i odważny, został sobą i nie dał się zmienić. (ak, ar)

Ród tyczyńskich kominiarzy

Kiedy mijamy na ulicy kominiarza, to chwytamy się za guzik; wierzymy, że będziemy mieć szczęście - a któż z nas nie chce być szczęśliwy? Noworoczny kalendarz i życzenia składane przez mężczyznę w czarnym mundurze budzą w nas na ogół same przyjemne skojarzenia. Tak było od zawsze i zostało do teraz, a profesja ta cieszyła się poważaniem i nie każdy mógł ją wykonywać. Tylko ludzie znani ze swojej uczciwości i rzetelności mogli aplikować do tego zawodu. Noszony na głowie keplik, albo - zwłaszcza na Śląsku - cylinder do czegoś zobowiązywał.

Cztery pokolenia w rodzinie to dużo, a cztery pokolenia kominiarzy w rodzinie - to rzecz rzadkospotykana. A właśnie w Tyczynie spotkałem p. Romana Heggenbergera - ostatniego przedstawiciela rodziny, która ma prawdopodobnie najstarsze tradycje kominiarskiego rzemiosła w kraju. Pan Roman mieszka w ponad 150 letnim drewnianym rozpadającym się już niestety domu.

Kiedy zasiadamy przy stole, a stół ten pamięta i widział niejedno, pan Roman wywołuje w swojej pamięci pradziadka Władysława, który kiedyś tam, dokładnie niewiedomo kiedy, zamieszkał w Dynowie i tam właśnie założył warsztat kominiarski. Zanim tak się jednak stało, rodzina pradziadka przyjechała do Galicji aż z Austrii. Rejon działania pana Władzia musiał być całkiem spory, bo jego pieczy powierzono kominy także i w okolicach Błażowej. Pracy było bardzo wiele, rodzinie wiodło się więc całkiem, całkiem. Jednakże kiedy zmarł właściciel zakładu, kominiarstwem zajęła się wdowa po nim, pani Zofia, która nie mogła co prawda osobiście chodzić po dachach, ale i na to był przecież sposób. Najęła bowiem do pracy kominiarza, a uzyskane dochody dzieliła prawdopodobnie po równo.

Lata mijały i syn Władysława i Zofii, Ignacy, który urodził się w Tyczynie, także zapragnął zostać kominiarzem. Po nauki pojechał nie byle gdzie, bo aż do stolicy ówczesnego województwa, do królewskiego miasta Lwowa. Upragniony przez siebie i matkę zawód zdobył. Świeżo upieczony czeladnik znalazł w tym mieście także i miłość swojego życia, pannę Agatę. Na ślub młodzi nie czekali długo. Miłość była to wielka, zawarli więc wkrótce związek małżeński. Panna młoda była osobą dość dobrze wykształconą, знаła m.in. biegle język niemiecki. Ignacy nauki zawodu nie poniechał, zdobył papiery mistrzowskie, co zostało potwierdzone na wielkim płóciennym dyplomie, a we Lwowie otrzymał swój kominiarski rejon. Oboj-

Roman Heggenberger - zdjęcie zrobione w latach 70

gu małżonkom wiodło się dobrze, to właśnie tam urodziły się ich dzieci: Janina, Maksymilian i Marian, nazywani już wiele lat później w Tyczynie, Zdzińskim.

Nie wiadomo dlaczego małżonkowie postanowili wyjechać wraz z dziećmi do Tyczyna. Decyzja nie była łatwa, bo życie we Lwowie nie było pozbawione atrakcji i przyjemności. Nie bez przyczyny śpiewano *...bo szkoda gadania, bo co chcesz to mów, nie ma jak Lwów*.

W rodzinnej miejscowości Ignacy kupił przy ul. Słowackiego dwa domy wraz z oficyną i zaczął świadczyć usługi kominiarskie. Znany był ze swojej uczciwości i rzetelności, kłamstwa nie tolerował. W małym miasteczku w środowisku był osobą zawsze rozpoznawalną. W tamtym czasie bycie rzemieślnikiem zobowiązywało, tym bardziej jak kontynuowało się rodzinne tradycje. Pracy było bardzo wiele, rodzinie wiodło się więc w dalszym ciągu znakomicie. Niestety zbliżała się II wojna światowa. Mimo okupacji zakład kominiarski w Tyczynie istniał dalej. Mało tego, rejon w którym świadczył usługi poszerzył się znacznie. Mistrz Ignacy zatrudniał w zakładzie swoich synów Maksymiliana i Mariana, ogółem pracowało tam ponad 12 osób. Czasy były niespokojne, dość powiedzieć, że Maksymilian cudem uniknął śmierci; przed rozstrzelaniem uratował go niemiecki oficer, który kwaterował w ich domu.

Gdy wojna się zakończyła synowie Ignacego pracowali dalej w zakładzie swojego ojca. I choć kominów było mniej, to jednak częste kontrole Straży Pożarnej i milicjantów powodowały, że tyczyńskim kominiarzom pracy nie brakowało. Dlatego Ignacy swój fach kominiarski konty-

nuował, a po jego śmierci prowadzenie interesu przejął najstarszy syn Maksymilian. Jednak żaden z jego synów nie kontynuował tradycji rodzinnych. Zarówno Ignacy, nazwany tak na cześć dziadka, jak i Tadeusz i Ryszard wybrali inną drogę. Po pewnym czasie Maksymilian zamieszkał w Rzeszowie, do Tyczyna dojeżdżał do pracy i doglądał interesu.

Wcześniej jego brat Marian ożenił się i wyjechał za żoną - Elżbietą do Bytomia. Pracował w kopalni, ale po paru latach powrócił do kominiarstwa. Marian i Elżbieta mieli aż 8 pociech; trzecie dziecko, syn Roman został upatrzony przez ojca, a jakżeby inaczej, na... kominiarza. I Roman w Gliwicach, w 1964 r. rozpoczął pracę w kominiarskim fachu. Teraz mówi, że nie chciał sprzeciwiać się woli ojca, ale widocznie takie było przeznaczenie.

Kiedy po latach Roman powrócił do Tyczyna znalazł pracę u wuja Maksymiliana. Po jego śmierci Roman świadczył kominiarskie usługi jeszcze długo. Nie dorobił się jednak na tym wcale; może zabrakło mu szczęścia, a może silnej woli. Pewnie po trosze, jak to w życiu bywa, zabrakło mu tych obu rzeczy naraz. Był gościem na wielu dachach, w gminach Tyczyn, Hyżne i Lubenia, do dzisiaj ma tam zresztą wielu znajomych. Nawet i teraz jak poprosi go ktoś o kominiarską przysługę, to stara się nie odmawiać. Także i stare fotografie, w równie zresztą starym albumie przypominają o obowiązkach. Kiedy teraz pan Roman przechadza się uliczkami Tyczyna, młodzi ludzie nie zdają sobie sprawy, że nazwisko Heggenberger to historia polskiego kominiarstwa.

Dariusz Fudali

Wiosna po europejsku

Wiosna to pora roku, która budzi do życia przyrodę i uaktywnia tkwiące w niej siły. Wiosna uwalnia też pokłady sił i energii ukryte w człowieku. Najbardziej podatne na jej twórcze oddziaływanie są oczywiście dzieci.

W Szkole Podstawowej w Budziewoju mamy wiele pomysłów na to, jak spożytkować nadmiar młodzieńczej energii. Jednym z nich są obchody Europejskiego Dnia Wiosny, w ramach którego uczniowie pisali wiersze o pokoju. A oto jak współczesne dzieci postrzegają pokój świadczą efekty ich pracy twórczej.

*Pokój jest na całym świecie,
wszyscy o tym dobrze wiecie,
nikt nie lubi wojny dzisiaj,
taki mamy teraz zwyczaj.*

Filip Kotula kl. Vb

*Pokój, pokój to jest słowo
na całym świecie znane
i wszyscy dobrze o tym wiecie.
Pokój to jest zgoda,
szczęście, przyjaźń i pogoda.
Pokój to stan między państwami
gdy nie mierzą do siebie karabinami.*

Michał Kotula kl. IVb

*Gdybyśmy w pokoju żyli,
czyli w zgodzie z każdym byli.
Gdybyśmy mieli do siebie zaufanie,
to nam będzie obce słowo „pomaganie”.
Niech w sercach naszych się obudzi miłość
i przyjaźń dla innych ludzi.
By pomocną dłoń niesiono,
nie tylko o sobie myślano.
By tak na świecie było
i żeby nigdy się nie skończyło.
Bo pokój na świecie ważny jest,
zrób wobec innych przyjazny gest.*

Natalia Stochła kl. VIb

*Pokój to czas,
gdy ludzi nie dręczą wojny
i każdy człowiek może być spokojny.
Niestety bywają i takie kraje,
gdzie pokój rzadko nastaje.*

Natalia Bury kl. VIb

*Pokój to bardzo cenna rzecz,
docenia go ten komu go brak.
Bo po co komu słońce i wiatr,*

*kiedy pokoju na świecie brak.
A gdy pokoju brak,
to wojna wkracza w świat.
Magda Bury kl. VIb*

*Pokój to stan wspaniały
Bez wojen armatnich huków.
Nie słysząc płaczu i pisku dzieci,
groźnego rytmu żołnierskich butów.
Pokój to zgoda między nami,
między wszystkimi narodami.
Andżelika Skowron kl. Va*

*Jak wszyscy wiecie
pokój na świecie
miły każdemu
małemu, dużemu.
Nie chcemy wojny.
Nasz świat spokojny,
Piękny, radosny
Jak powiew wiosny.
Jakub Szymański kl. VI b*

*W czasie pokoju ludzie są inni,
A w czasie wojny, ludzie są dziwni.
Pokój na świecie szanujemy, duzi i mali,
bo bez pokoju,
nasi następcy by nas nie znali.
Więc zachowaj pokój,
a będziesz miał spokój!!!*

Karol Paśko kl. VIb

*Gdzie ludzie się gromadzą
rozmawiają tam pokój zapowiadają.
Kiedy on nadchodzi
nikomu nie szkodzi.*

*...krew płynie z Twojego boku
wakacje a taki błady
i właśnie dlatego wierzę
żeś wszechmogący słaby
że w jarzębinach wiesz
dzwońce Cię podziobały
właśnie dlatego kocham
że jesteś wielki mały*

*rozeszły się całkiem drogi
zgubiło się odkryło
pozostał człowiek i Pan Bóg
mój grzech moja miłość*

Ks. Jan Twardowski, „W jarzębinach”

Gdy spoglądamy na święty wizerunek Zbawiciela nasze serca wypełnia nadzieja, jaką niesie z sobą spełniona Obietnica Pańska.

Dzieląc się pokrzepiającą Dobrą Nowiną o cudzie Wielkiej Nocy przekazujemy sobie świąteczne życzenia.

*Łączy różne kraje,
i zgoda i rozwój powstaje,
do życzliwości zobowiązuje,
a nienawiść ją psuje.*

Alicja Smalarz kl. Va

*Pokój, jak wszyscy wiecie,
to ważna sprawa.
To nie przelewki ani zabawa!
Pokój, jak wszyscy wiecie,
to zgoda i przyjaźń
na całym świecie.*

Kinga Świder kl. IVa

*Nasza Polska oraz inne kraje,
mają swoje tradycje i zwyczaje.
My wszyscy poznawać je chcemy,
i odwiedzać się będziemy.
Wszelkie wojny i niesnaski,
pokonamy bez niczyjej łaski.
Przyjaźń to dla nas ważna rzecz,
zwady i sprzeczki niech idą precz.
Pokoju na świecie oczekujemy,
w każdym kraju miejsce rozgrzejemy.
Żółty, czerwony, czarny czy biały,
zbierać będzie ze świata pochwały.
Każdy naród biedny czy bogaty,
oczekuje od sąsiada małej aprobaty.
Wszystkie narody złączmy swoje dłonie,
niech znicz pokoju wśród nas zapłonie.
Niech miłość i braterstwo
wszystkich splata
tak nas uczyli: mama i tata.*

Greta Starzak kl. IVb

Bożena Filip

„Co kto życzy, to i prorokuje” - głoszą słowa znanej, polskiej sentencji. Dlatego mając nadzieję na to, że spełnią się również te składane przeze mnie, życzę wielu wspaniałych Darów i Łask od Zmartwychwstałego Pana. Życzę, by wiara w zbawienie - w to, że nasz Mistrz powstał z martwych - gromadziła nas w jedno i umacniała w czynieniu dobra.

Niech wszystkim udzieli się niepokonana radość Wielkanocnego Poranka, bo przecież Pan prawdziwie zmartwychwstał, Alleluja!

Z najserdeczniejszymi życzeniami dla wszystkich Czytelników

**Stanisław Ożóg
Poseł na Sejm RP**

Wielkanoc 2006

Sesja Rady Miejskiej

20 kwietnia br. odbędzie się sesja Rady Miejskiej w Tyczynie. Radni przyjmą stanowisko w sprawie przyłączenia Gminy Tyczyn do Rzeszowa, a także podejmą uchwały w sprawach:

- > rozpatrzenia sprawozdania z wykonania budżetu Gminy za rok 2005 r.,
- > udzielenia absolutorium Burmistrzowi Gminy za 2005 r.,
- > zaciągnięcia długoterminowego kredytu na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek,
- > jednolitego tekstu budżetu Gminy Tyczyn na 2006 r.,
- > uzupełnienia planu pracy Komisji Rewizyjnej na 2006 r.,
- > ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Tyczyn (mała gastronomia),
- > oddania nieruchomości w wieczyste użytkowanie.

Jeśli szukasz pracy...

Stanowisko oferowane   numer oferty

- kierowca C+E (samodzielny przewoźnik drogowy)	1615
- elektryk	1611
- płytkarz	1610
- murarz - tynkarz	1609
- pracownik obsługi stoiska/sprzedawca	1602
- sprzedawca	1600
- operator walca drogowego	1598
- przedstawiciel handlowy	1591
- grafik komputerowy	1581
- osoba do roznoszenia ulotek	1577

Te i inne oferty pracy znajdziesz w **Gminnym Centrum Pracy**

(Tyczyn, ul. Rynek 25) czynnym od poniedziałku do piątku w godz. 7.30 - 15.30, tel. 22-91-885.

Bezpłatne dyżury prawne

W siedzibie Gminnego Centrum Informacji w Tyczynie, ul. Rynek 25, raz w miesiącu w godz. 10.00-14.00 skorzystać można z bezpłatnych porad prawnika. Daty dyżurów: 14 kwietnia br., 12 maja br., 9 czerwca br.

Budziwój Będzie spółka wodna

9 kwietnia br. w Klubie Country odbyło się zebranie mieszkańców wsi Budziwój. W zebraniu wzięło udział 46 mieszkańców, Burmistrz Gminy i zaproszeni goście.

Zebranie miało na celu reaktywowanie Spółek Wodnych, które w latach 90-tych zostały rozwiązane. Przez ten okres urządzenia melioracyjne przestały należycie funkcjonować.

Urządzenia melioracyjne jakie znajdują się na terenie Budziwoja to:

- obszar zmeliorowany 845 ha,
- obszar zdrenowany 632 ha,
- rowy melioracyjne 24170 mb,
- przepusty 149 szt.,
- wyloty drenarskie 76 szt.,
- studzienki drenarskie 22 szt.

Mieszkańcy spośród siebie wybrali 11 osobowy skład Społecznego Komitetu, który będzie zajmował się zbieraniem pisemnych oświadczeń o chęci przystąpienia do Spółki Wodnej.

Elżbieta Opalińska

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Rzeszowie informuje, że od 1 kwietnia 2006 r. **świadczenia zdrowia zwierząt** konieczne przy sprzedaży cieląt na eksport, wydawane są przez miejscowych lekarzy weterynarii posiadających licencję na terenie gminy.

Ogłoszenie

Przypomina się, że 31 marca 2006 upłynął termin opłaty rocznej za wieczyste użytkowanie działek.

Wpłaty należy dokonywać w Kasie Urzędu Gminy i Miasta lub na konto Gminy Tyczyn
Nr 64 9164 0008 2001 0000 0286 0015.

Burmistrz Gminy Tyczyn Kazimierz Szczepański

przyjmuje mieszkańców gminy i interesantów
w każdy poniedziałek w godzinach od 8.00 do 15.00 (I piętro)

Książki o gminie

W UGiM, pok. 25 (I piętro), można kupić książki o Tyczynie i innych miejscowościach naszej Gminy. Są to:

- „**Kościół w Budziwoju**” (2006), autorki: Teresa Borowiec, Regina Kawa; cena 15 zł; najnowsze wydawnictwo Gminy Tyczyn wydane w 100-lecie budowy pierwszego murowanego kościoła w Budziwoju (1905).

- „**Samorząd lokalny - istota, efekty i doświadczenia**” (2005), praca zbiorowa, cena 10 zł.

- „**Historia budziwojskich chłopów**” (2005), aut. Wioletta Pruchnik; cena 15 zł.

- „**Szkoła w Budziwoju w latach 1847-1973**” (2005), autorki: T. Borowiec i R. Kawa; cena 15 zł.

- „**Władysław Samek chłop - inteligent z Borku Starego**” (2004), opracowanie redakcyjne Wanda Daszykowska-Ruszel; cena 15 zł.

- „**Tyczyn - dziedzictwo kulturowe**” (2003), pr. zbiorowa; cena 15 zł.

- „**Tyczyn i okolice**” (2003), autorka Barbara Samolewicz, cena 15 zł.

- „**Szanse i bariery rozwoju gminy**” (1997), autorzy: Z. Stachowski i K. Szczepański; cena 15 zł.

- „**Ludwik Wodzicki - ziemianin z Tyczyna**” (1997), autor Sławomir Wnęk; cena 7 zł.

- „**Dzieje parafii Tyczyn**” (1996), autor ks. Franciszek Malak; cena 15 zł.

- „**Z dziejów Sanktuarium w Borku Starym k. Rzeszowa**” (1995), pr. zbiorowa; cena 10 zł.

- W kasie UGiM można nabyć **znanek z herbem** Tyczyna. Znanek kosztuje 5 zł.

Uwaga Czytelnicy!

Następny numer „GT” ukaże się z datą **30 kwietnia 2006 r.**
Termin składania tekstów na dyskietkę lub CD upływa
24 kwietnia 2006 r.
Zdjęcia mile widziane.

27 marca br. już po raz szósty odbył się Gminny Konkurs Ortograficzny dla klas I - III. Organizatorem konkursu „Mały Mistrz Ortografii” w tym roku była Szkoła Podstawowa w Białej. Po przeprowadzeniu eliminacji we wszystkich szkołach, w Białej spotkało się 27 najlepszych w ortografii.

Przed rozpoczęciem konkursu wszyscy obejrzeni inscenizację pt. „Zmagania z ortografią”, przygotowaną przez nauczycieli nauczania zintegrowanego Jadwigę Reizer, Zofię Herbę i Elżbietę Siorek. Postacie bajkowe występujące w inscenizacji prezentowały zagadki, rebusy, łamigłówki oraz wierszyki, które utrwały znane dzieciom zasady ortograficzne.

Po przedstawieniu rozpoczął się konkurs. Uczniowie rozwiązywali testy ortograficzne, przygotowane przez Elżbietę Siorek. Wszyscy z niecierpliwością oczekiwali na wyniki konkursu. W czasie przerwy przygotowano dla dzieci mały poczęstunek.

Lubimy ortografię

Uczestnicy doskonale poradzili sobie z zadaniami konkursowymi; aż 16 osób rozwiązało je bezbłędnie. Świadczy to o wysokim poziomie umiejętności ortograficznych naszych najmłodszych.

Wszyscy uczniowie otrzymali pamiątkowe dyplomy, a także nagrody książkowe.

Elżbieta Siorek

Tu, gdzie mieszkam...

W październiku ubr. Zespół Szkół w Tyczynie ogłosił III edycję Konkursu „Tu, gdzie mieszkam - Dziedzictwo kulturowe regionu”. Patronat nad konkursem, podobnie jak w poprzednich latach, objął Starosta Powiatu Rzeszowskiego.

Kilka lat temu, kiedy narodził się pomysł, chcieliśmy, aby był to projekt, który będzie kojarzony z Zespołem Szkół. Ponadto, by jednoczył szkoły z mikroregionu „Doliny Strugu” i przybliżał naszą szkołę gimnazjalistom, potencjalnym uczniom liceum w Tyczynie.

Konkurs adresowany jest do uczniów klas trzecich gimnazjów oraz klas pierwszych szkół ponadgimnazjalnych z mikroregionu „Doliny Strugu”. W III edycji konkursu zaproszono młodzież do rywalizacji w 4 kategoriach: fotograficznej i multimedialnej, plastycznej, literackiej i recytatorskiej.

Kategorii pierwszej nadano tytuł: *Przeszłość i teraźniejszość mojego regionu*. Uczestnicy poproszeni zostali o zrobienie fotografii własnej miejsc i obiektów - symboli przeszłości i teraźniejszości, stworzenie strony internetowej lub prezentacji multimedialnej. Kategoria plastyczna zakładała wykonanie techniką dowolną pracy pod tytułem: *Pory roku w wiejskim pejzażu*. Konkurencyj w kategorii literackiej mieli okazję napisać spr-

wozдание na temat: *Życie kulturalne w mojej miejscowości*. Kategoria recytatorska zachęcała do opanowania pamięciowego i interpretacji: *Najpiękniejszych strof o Ojczyźnie*. Do konkursu przystąpiły gimnazja publiczne z: Tyczyna, Chmielnika, Hyżnego i Błazowej oraz Liceum Ogólnokształcące w Tyczynie

Uczniowie do konkursu przygotowani byli przez nauczycieli swoich szkół. Składamy podziękowanie dla pedagogów, którzy zachęcili uczniów do wzięcia udziału w konkursie i otoczyli ich merytoryczną opieką. Podziękowania kierujemy do Pań i Panów: **Anny Długosz, Bogumili Janik-Gwizdały, Barbary Urban, Katarzyny Szul, Darii Głodowskiej, Renaty Rzepki, Joanny Obirek, Joanny Majewskiej-Lasek, Danuty Mroczy, Małgorzaty Kusz, Małgorzaty Budzisz, Agnieszki Czarnik, Marka Wilczka, Grzegorza Kruczka.**

Komisje konkursowe oceniły pracę 110 uczniów. Ich poziom zadowolił członków Jury, którymi zgodzili się być Panie i Pan: **Alicja Kłustra, Zofia Matys, Barbara Mrocza, Renata Rzepka, Celina Krzanowska, Małgorzata Budzisz, Wanda Wojciechowska, Agnieszka Czarnik, Krystyna Kielar, Bogusława Pietruszka, Marek Wilczek.** Składamy podziękowanie dla wymienionych jurorów

za rzeczową i obiektywną ocenę dokonań uczniów oraz wyłonienie spośród nich laureatów tegorocznej edycji konkursu. Szczególnie dziękujemy Paniom: **Zofii Matys i Alicji Kustrze**, kierującym pracą Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury oraz Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej.

Komisje Konkursowe przyznały następujące nagrody i wyróżnienia
Kategoria plastyczna: 3 równorzędne nagrody dla **Magdaleny Kołodziej** - GP w Błazowa, **Kingi Trzeciak** - LO Tyczyn i **Anny Jasińskiej** - GP Hyżne oraz wyróżnienia dla uczniów GP w Tyczynie: **Marii Czarnik, Ewy Klimczak, Bartosza Sikory i Agnieszki Mazur.**

Kategoria literacka: I miejsce dla **Natalii Górzec** - LO Tyczyn, II m. dla **Róży Bukaty** - GP Hyżne, III m. dla **Barbary Krzywonos** i **Marzeny Czarnoty** - GP Chmielnik oraz wyróżnienia dla: **Joanny Warchol** - GP Hyżne i **Kamila Łozy** - GP Chmielnik.
Kategoria recytatorska: I miejsce dla **Izabeli Mazur** - GP Hyżne, II m. dla **Urszuli Ożyło** - GP Tyczyn, III m. dla **Barbary Bodzioch** - LO Tyczyn oraz wyróżnienia dla: **Tomasza Lecha** - GP Hyżne, **Pauliny Michalek** - GP Tyczyn, **Katarzyny Wróbel** - LO Tyczyn i **Barbary Krzywonos** - GP Chmielnik.

Kategoria fotograficzna: I miejsce dla **Ewy Patryn** - LO Tyczyn, II m. dla **Moniki Litwin** - GP w Chmielniku.

Ciąg dalszy na stronie 14

LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE

z rozszerzonym programem nauczania języka angielskiego, informatyki i geografii z elementami turystyki pod patronatem Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie;

* nauka dwóch języków obcych - język angielski (w zwiększonym wymiarze godzin) i język niemiecki;

* możliwość nauki dodatkowego - trzeciego języka obcego;

* dodatkowe zajęcia z wybranego języka obcego pod kątem pracy w branży turystycznej;

* uczniowie mają możliwość przystąpienia do państwowych egzaminów z języków obcych i uzyskania certyfikatów językowych;

* zajęcia z informatyki wzbogacone o dodatkowe treści z zakresu programowania i grafiki komputerowej;

* uczniowie mogą uczestniczyć w zajęciach fakultatywnych z informatyki i turystyki prowadzonych przez pracowników WSiIZ;

* treści nauczania geografii uzupełnione o elementy z zakresu turystyki (możliwość kontynuowania nauki na studiach z turystyki i rekreacji w Wyższej Szkole Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie);

* plan nauczania uzupełniony o zajęcia warsztatowe i terenowe;

* możliwość wyboru dodatkowych zajęć spośród przedmiotów szkolnych wg zainteresowań i potrzeb ucznia (przygotowanie do egzaminu maturalnego).

Zasady przyjęć

Przedmioty punktowane: język polski, język obcy, geografia lub informatyka, przedmiot wybrany przez ucznia.

LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE

z elementami edukacji ogólnopolicyjnej we współpracy z Komendą Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie:

- realizacja zajęć według planu liceum ogólnokształcącego uzupełnionego o przedmioty z zakresu kształcenia ogólnopolicyjnego;

- przygotowanie policyjne obejmuje treści uwzględniające m. in.: prewencję, or-

Oferta edukacyjna na rok szkolny 2006/2007

ganizację policji, prawo wykroczeń, prawo karne, zasady ruchu drogowego, podstawy samoobrony, stosowanie środków przymusu bezpośredniego, zasady posługiwania się bronią palną, zasady postępowania dochodzeniowego, itp.;

* zajęcia z edukacji ogólnopolicyjnej prowadzone przez pracowników Komendy Wojewódzkiej Policji;

* program obejmuje również zajęcia praktyczne w ośrodkach szkolenia policji;

* programy nauczania przedmiotów ogólnokształcących (np. przysposobienie obronne, wychowanie fizyczne, wiedza o społeczeństwie, informatyka) wzbogacone o dodatkowe treści związane z charakterem klasy w ramach przygotowania ogólnopolicyjnego;

* uczniowie realizują dodatkowe zajęcia sportowe w formie zajęć pozalekcyjnych i obozów sportowych (m.in. sztuki walki, pływanie, narciarstwo);

* szkoła przygotowuje do dalszego kształcenia w zawodach związanych z funkcjonowaniem służb wewnętrznych (policja, ochrona osób i mienia).

Zasady przyjęć

Przedmioty punktowane: język polski, język angielski lub niemiecki, wiedza o społeczeństwie lub historia, wychowanie fizyczne.

TECHNIKUM INFORMATYCZNE

przygotowujące w zawodzie technik informatyk

* czteroletnia szkoła daje pełne kwalifikacje do wykonywania zawodu technika informatyka;

* kształcenie w zawodzie technik informatyk zyskało pozytywną opinię Powia-

owego Urzędu Pracy w Rzeszowie, do którego coraz częściej napływają oferty pracy dla osób posiadających takie wykształcenie, zarówno z Polski, jak i państw Unii Europejskiej;

* w ramach nauki przedmiotów zawodowych realizacja zajęć w zakresie m. in. systemów operacyjnych, sieci komputerowych, programowania, multimediów i grafiki komputerowej, systemów zarządzania bazami danych, instalowania i konfigurowania systemów operacyjnych;

* możliwość wyboru specjalizacji (systemy zarządzania bazami danych, komputerowe wspomaganie projektowania, grafika komputerowa, techniki multimedialne, eksploatacja sprzętu komputerowego);

* realizacja praktyk zawodowych w renomowanych firmach komputerowych;

* nauka języka angielskiego w zwiększonym wymiarze godzin jako języka zawodowego;

* zajęcia z przedmiotów zawodowych realizowane w profesjonalnie wyposażonych pracowniach;

* możliwość wyboru dodatkowych zajęć spośród przedmiotów szkolnych wg zainteresowań i potrzeb ucznia (przygotowanie do egzaminu maturalnego).

Zasady przyjęć

Przedmioty punktowane: język polski, matematyka lub fizyka, informatyka, przedmiot wybrany przez ucznia.

Zespół Szkół w Tyczynie

ul. Grunwaldzka 25

tel/fax (017) 22 19 362, 22 19 221

e-mail: zespols@intertele.pl

www.zs-tyczyn.szkoly.itl.pl

Tu, gdzie mieszkam...

Ciąg dalszy ze strony 13

Kategoria multimedialna: prezentacja multimedialna - I m. dla **Krystiana Kusz** - GP Chmielnik, II m. dla **Michała Czarnika** - LO Tyczyn, III m. dla **Krzysztofa Świśta** - GP Błażowa; strona internetowa - I m. dla **Artura Fornala** - LO Tyczyn, II m. dla **Damiana Woźniaka** - GP Błażowa.

Wręczenie nagród odbyło się 29 marca br. w liceum. Na uroczystość zostali zaproszeni laureaci i ich opiekunowie. Gratulacje i nagrody w postaci książek wręczały w imieniu organizatorów Pani Agnieszka Chmiel - Dyrektor Zespo-

łu Szkół w Tyczynie oraz Małgorzata Budzisz - nauczyciel języka polskiego.

Przypomnijmy, że fundatorem nagród był **Starosta Powiatu Rzeszowskiego, Pan Józef Jodłowski**. Goście - nauczyciele i uczniowie obejrzeni ekspozycję prac konkursowych oraz wysłuchali nagrodzonych, pięknych recytacji utworów, m.in. Adama Mickiewicza, Jana Kasprówicza, Wisławy Szymborskiej.

To wydarzenie zakończyło III edycję Konkursu „Tu gdzie mieszkam - Dziedzictwo kulturowe regionu”.

Małgorzata Budzisz

Kary i nagrody w wychowywaniu dziecka

Kary i nagrody stosujemy wobec naszych dzieci niemal każdego dnia. Od tego czy potrafimy robić to umiejętnie, zależy nasz sukces pedagogiczny lub niepowodzenie.

Stosowanie tylko samych kar jest wielkim błędem. Ciągła krytyka sprawi, że dziecko przestanie wierzyć we własne siły, stanie się nieśmiałe i pełne kompleksów. Ponadto lęk przed karą może spowodować nerwicę, a także chęć szukania ciepła i miłości poza domem. Tacy ludzie później są idealnym narybkiem dla różnego rodzaju sekt, a także grup przestępczych.

Jeśli w rodzinie dominuje nagradzanie, a kary stosowane są sporadycznie, to jest to sytuacja wzorcowa. Jeśli kary i nagrody stosowane są tak samo, to jeszcze nie najgorzej, choć warto by zmienić proporcje na korzyść nagradzania. Jeśli jednak kara zdecydowanie dominuje, trzeba wprowadzić zmiany.

Nagradzanie musi dominować w naszym postępowaniu z dzieckiem. Gdy jest ono jeszcze małe, nie możemy zrezygnować z zakazów, chociażby ze względów bezpieczeństwa. Im dziecko jest star-

sze, tym więcej mamy możliwości uniknięcia kar.

Formą nagrody może być pochwała. Dokładnie wyjaśniamy dziecku za co je chwalimy. Ułatwimy mu w ten sposób powtarzanie pozytywnych zachowań, ponieważ będzie ono już wiedzieć, co ma zrobić, żeby ponownie zasłużyć na nagrodę. Działajmy również na wyobraźnię dziecka. Rozmawiamy z dzieckiem o danej sytuacji i mówimy, jakie zachowanie jest dobre, a jakie złe i dlaczego.

Gdy jesteśmy zdecydowani zastosować karę, powinno przed nią pojawić się ostrzeżenie. Damy w ten sposób dziecku czas na poprawę, analizę nieodpowiedniego postępowania i uniknięcie kary. Nie chodzi przecież o to, żeby karać, lecz żeby dziecko dobrze się zachowywało. Jeśli już ostrzegamy naszych wychowanków, a oni nadal nie słuchają, musimy być konsekwentni i zastosować karę.

Karą nie może być to, co należy do obowiązków, np. sprzątanie swojego pokoju. Kara nie może również zaburzać psychiki dziecka np. straszenie dziecka odejściem mamy „na zawsze”. Niedopuszczalne są

również kary cielesne. Są naruszeniem godności osobistej. Tak naprawdę służą one rodzicom do rozładowania nagromadzonej w nich energii, a ich skutkiem jest upokorzenie dziecka i budzenie w nim agresji do innych.

Stosujemy w wychowywaniu naszych dzieci jak najwięcej nagród, ponieważ wpływają na tworzenie pozytywnych i trwałych zmian w dziecku, podnoszą jego samoocenę, poprawiają kontakty z dzieckiem.

Sama zapowiedź nagrody pobudza do dobrego zachowania i z czasem sprawi, że dziecko będzie postępować dobrze nawet wtedy, gdy nikt tego nie widzi.

Jestem przekonana, że niniejsze rozważania pomogą rodzicom i nauczycielom w prawidłowym postępowaniu wobec dzieci. Jednak to my dorośli decydujemy i wybieramy pomiędzy zastosowaniem kary, która niesie ryzyko ujemnych skutków w psychice dziecka, a nagrodą, która uczy właściwych zachowań.

Elżbieta Siorek

nauczyciel klas młodszych SP Biała

Jak wspierać swoje dzieci w uczeniu się?

W szkole podstawowej wielu uczniów nie ma jeszcze dostatecznej wprawy i doświadczenia w uczeniu się, dlatego zarówno nauczyciele, jak i rodzice powinni przyjść im z pomocą. Pomoc ze strony rodziców nie może polegać na wspólnym odrabianiu lekcji, a tym bardziej na opracowywaniu określonych zadań. Hamuje to samodzielność dziecka, uczy je bierności, lenistwa i powoduje niewiarę we własne siły.

Zadaniem rodziców jest przede wszystkim troska o higienę pracy umysłowej dziecka, stworzenie mu odpowiednich warunków do nauki, rozbudzanie właściwych motywów uczenia się, opartych na zainteresowaniach i zrozumieniu przydatności wykształcenia w życiu zawodowym i społecznym.

Począwszy od klasy piątej uczniowie przyswajają sobie coraz więcej wiadomości za pośrednictwem książki. W tej sytuacji dziecko powinno nauczyć się czytać uważnie i ze zrozumieniem. Zdarza się, że uczeń śleczy całymi godzinami nad książką sprawiając na rodzicach wrażenie kogoś bardzo zajętego nauką, lecz jego myśli odbiegają co chwila od treści podręcznika. Rodzice powinni skontrolować

nie tylko wynik pracy domowej, lecz także jej przebieg. Należy przyzwyczajać dziecko do racjonalnych metod uczenia się. Chodzi tu o zapoznanie się z tekstem w taki sposób, by nastawić się od razu na ujęcie jego sensu i wyodrębnienie głównych myśli w nim zawartych.

Rodzice, którzy znają prawidłowości procesu uczenia się, mogą pomóc dzieciom w organizowaniu nauki i wytworzeniu odpowiednich nawyków pracy umysłowej. Takie nawyki będą później przydatne w dalszych studiach.

Podstawowe prawidłowości uczenia się:

- materiał należy utrwalić przez powtarzanie, kiedy jeszcze nie został zapomniany a więc w niedługim czasie po jego wyuczeniu się - w przeciwnym razie trzeba będzie uczyć się go ponownie (badania psychologiczne wskazały, że zapominanie zaczyna się wkrótce po wyuczeniu);
- efekty uczenia się będą lepsze, gdy uczeń będzie się uczył bezpośrednio po sobie różnych przedmiotów, np. polskiego i chemii (podstawą do takiego stwierdzenia jest wykryte przez psychologię prawo uczenia się, mówiące, że podobne treści działają na siebie hamująco);

- między uczeniem się jednego i drugiego przedmiotu powinno nastąpić krótka przerwa na wypoczynek;

- żeby nie mieć „puszki w głowie”, gdy uczeń zostanie wezwany do odpowiedzi należy kształtować gotowość pamięci, a więc umiejętność przypominania sobie i odtwarzania wyuczonego materiału w odpowiednim momencie. W tym celu należy opanować wiadomości ze zrozumieniem, w sposób logicznie pogrupowany, wkładać w naukę dużo zapалу i zainteresowania, wiązać nowe wiadomości z tym, czego dziecko dowiedziało się wcześniej.

Oprac. Grażyna Wyżykowska

Remont drogi

Opracowanie projektu technicznego na budowę drogi Kielnarowa Zagrody-Krółka rozpoczęto w 2004 r., pozwolenie na budowę otrzymano w lutym 2005 r., a w sierpniu 2005 r. przeprowadzono przetarg na budowę drogi. Najkorzystniejszą ofertę złożyła firma STRABAG Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie.

Jesienią ubr. wykonano na części drogi podbudowę z tłucznią, profilowanie masą asfaltową, a następnie położono

masę bitumiczną na odcinku 630 mb. Na całym odcinku drogi wykonano pobocza i oczyszczono rów przydrożny.

Zgodnie ze spisana umową w sierpniu 2005 r. dokonano zapłaty faktury za wykonane prace w styczniu 2006 r. w kwocie 101.307 zł.

Odnowiona droga łączy Kielnarową z Borkiem Starym, a jej odbudowa poprawiła bezpieczeństwo dla ruchu kołowego i pieszego.

Stanisław Frączek

Spotkanie z autorkami

Ciąg dalszy ze strony 8

sowanie wzbudziły dawne fotografie i dokumenty. Później autorki podpisywały swoje książki. Była to oczekiwana chwila, bo egzemplarze z dedykacją mają wyjątkową wartość.

Cieszymy się, że mieliśmy okazję uczestniczyć w tym wydarzeniu, być tak blisko osób, którym zawdzięczamy utrwalanie dziejów naszej miejscowości.

Bożena Filip

Tenis stołowy

Wspaniały sukces - aż 7 medali zdobyli kadeci „Jaru” Kielnarowa w Mistrzostwach woj. podkarpackiego, które odbyły się w dniach 1-2 kwietnia br. w Przemyślu. W 2-dniowych zmaganiach zawodnicy z Kielnarowej potwierdzili, że w tej kategorii w województwie zaliczani są do ścisłej czołówki, zdobywając 3 złote, 3 srebrne i 1 brązowy medal. W klasyfikacji klubowej wyprzedził ich tylko UKS „Gim-Tim 5” Stalowa Wola, gdzie prowadzone są klasy sportowe o profilu tenisa stołowego.

Indywidualnie wśród dziewcząt zwyciężyła Marta Makowiecka (Jar) przed Anną Kościelską (Gim-Tim5), Sylwią Paśko (Jar) i Zuzanną Koza (KKTS Krosno). Wśród chłopców wygrał Dawid Kiełt (Nurt Przemyśl), przed Grzegorzem Sarnikiem (MKS TS Mielec), Krzysztofem Niemcem i Damianem Wojdyłą (obaj z Brzostowianki). Na miejscu 5-8 uplasował się Dawid Ślącza-

Reprezentacja Jaru wraz z trenerami: Ryszard Rząsa, Sylwia Paśko, Dawid Ślącza, Marta Makowiecka, Piotr Basta, Iwona Paluch i Gracjan Nowak

ka (Jar), który po dramatycznym pojedynku uległ 4:3 późniejszemu srebrnemu medalistce Sarnikowi. Na miejscach 11-12 uplasowali się inni zawodnicy Jaru Iwona Paluch i Piotr Basta.

Jeszcze lepiej zaprezentowali się nasi w grach deblowych, dzięki dobraniu odpowiednich partnerów przez trenerów Nowaka i Rzęsę odnieśli kolejne spore sukcesy. Wśród dziewczyn złoty medal zdobyła Sylwia Paśko grając z Anną Kościelską (Gim-Tim5), a srebrny Marta Makowiecka z Zuzanną Koza (KKTS Krosno). Na m. 5-8 uplasowała się Iwona Paluch z zawodniczką z Arki Łętownia. Srebrny medal wśród chłopców zdobył Dawid Ślącza grając z Piotrem Zającem z KUASZ Rzeszów.

Również gry mieszane przyniosły ekipie z Kielnarowej złoty medal, a zdobyła go Marta Makowiecka wraz z Damianem Wojdyłą z Brzostowianki. Dawid Ślącza wraz z Sylwią Paśko zajęli miejsce 5-8.

Drugi dzień zawodów to zmaganie drużynowe, w których dziewczyny z Kielnarowej zdobyły srebrny medal (Makowiecka, Paśko, Paluch), a chłopcy uplasowali się na miejscu 5-8 (Ślącza, Basta). Tak więc drużyna dziewczyn zakwalifikowała się do turnieju półfinałowego, który odbędzie się 2 maja br. w Krakowie. W tym turnieju wystartuje również Sylwia Paśko indywidualnie. Stawką zawodów będzie wyjazd na Ogólnopolską Spartakiadę Młodzieży do Ostródy. Zagwarantowany wyjazd ma Makowiecka indywidualnie.

Mistrzostwa województwa rozegrali też juniorzy, którzy w dn. 8-9 kwietnia br. w Stalowej Woli rywalizowali o medale. Medal udało się przywieźć Karolowi Wani, który w deblu ze

Piłka nożna

Runda wiosenna rozpoczęta!!!

1 kwietnia br. po długiej przerwie nasi piłkarze wznowili rozgrywki. Początkowo rozpoczęcie sezonu było planowane na 18 marca jednak jak wiadomo nie pozwoliły na to warunki atmosferyczne. Rundę wiosenną poprzedziło rozegranie kilku gier kontrolnych. Oto one: Strug - Błażowianka 3:0, Strug - TG Sokół Sokółów Młp 3:0, Strug - Herman 2:1; 5:2; 7:1, Strug - Crasnovia Krasne 6:1, Strug - Stal Rzeszów 0:3, Strug - Dynovia 5:1, Strug - Resovia mecz odwołany, Strug - Korona Żółże 0:1, Strug - Łada Biłgoraj - mecz odwołany, Strug - Orzeł Przeworsk 0:2.

W przerwie zimowej klub zasililo kilku piłkarzy. Oto pełna kadra na rundę wiosenną.

Bramkarze: Grzegorz Nierojewski, Paweł Socha, Jarosław Machowski.

Sławomirem Pięciakiem z UKS „Gwoździk” Gwoźnica zajął 3 miejsce. Natomiast drużyna męska Jaru w składzie: K. Wania, Łukasz Pyziak, Jakub Paśko zajęła VII m.

II liga kobiet. W ostatnim meczu rundy rewanżowej kobiety z Kielnarowej punkty otrzymały walkowerem, gdyż drużyna Wandy Kraków nie dojechała na wyznaczoną godzinę. Po tym meczu dziewczyny Jaru zajęły VII m. w lidze i w przyszłym roku będą również w tej klasie rozgrywkowej. Ich koledzy zajmując XI miejsce utrzymują się, jeżeli drużyna PKS Kolping Jarosław awansuje z baraży do I ligi.

Łuczniczstwo.

Coraz większa grupa młodzieży jest chętna do uprawiania łucznictwa. Będzie to możliwe dzięki otrzymaniu dodatkowego sprzętu, który przekazało Ministerstwo Sportu - Departament Sportu Powszechnego, dzięki wnioskowi jaki złożyli działacze Jaru. Już najbliższe treningi odbywać się będą na wolnym powietrzu - na boisku szkolnym obok remizy strażackiej, a odbywają się 4 razy w tygodniu, tj. wtorek, czwartek, piątek w godz. 13:45 - 16:30 oraz w środy od 16:30 do 18:15.

Zapraszamy na nie młodzież z terenu gminy Tyczyn.

Ryszard Rząsa

Obrońcy: Łukasz Adamczyk, Norbert Opoń, Robert Bąk, Mateusz Wolski, Jarosław Lasota, Tomasz Stybak, Marcin Kleśk. **Pomocnicy:** Krzysztof Kwoka, Marcin Majcher, Dariusz Woźniak, Krzysztof Weres, Przemysław Nycz, Mariusz Rop, Wojciech Hadała, Krzysztof Hadała, Leszek Janicki, Remigiusz Szymański.

Napastnicy: Jakub Dragan, Grzegorz Chwasta, Krzysztof Ciura, Piotr Nowak, Marcin Sikora.

Przybyli: Kwoka, Opoń (Orły Rzeszów), Machowski, Woźniak, Dragan (Stal Rzeszów), Chwasta (Izolator Boguchwała), Nycz, Weres (Unia Nowa Sarzyna), Nowak (Błażowianka), Rop, Bąk (CCC Dąbrowki), Szymański (Budy Łańcuckie), Majcher (Górnovia)

Odeszli: Cupryś, Budzisz (Jawor Krzemienica), Leś, Tereskiewicz (Herman), Kramarz (Korona Żółże), Grabowski (Resovia), Tłuczek (grający trener CCC Dąbrowki), Solecki (nie podjął treningów).

W pierwszym meczu Strug przegrał z Igloopolem Dębica 0:4. Jak mówi trener Napieracz, cała winę za porażkę w tym spotkaniu bierze na siebie, bo

Zarząd LKS „Strug” Tyczyn składa serdeczne podziękowania Aptece **FARMNET** w Tyczynie przy ul. Strażackiej 1 za bezpłatne przekazanie środków medycznych.

Zarząd LKS „Strug” Tyczyn informuje, że uaktualnienie kart członkowskich oraz wydawanie nowych będzie się odbywało przed każdym meczem drużyny seniorów w Tyczynie (po uprzednim opłaceniu składek).

w pierwszym składzie wystawił w bramce Jarosława Machowskiego, który nie wytrzymał presji debiutu.

Wiecej informacji, aktualny terminarz, tabele i wyniki na bieżąco można znaleźć na stronie internetowej klubu www.strug-tyczyn.prv.pl.

Sławomir Ferenc

Rywalizują młodzi piłkarze

20 marca br. w hali sportowej WSiZ w Kielnarowej odbył się turniej piłkarski „**O Puchar Burmistrza Gminy i Miasta Tyczyn**”. W turnieju wzięły udział reprezentacje gimnazjów z: Tyczyna (gospodarz), Siedlisk, Hyżnego, Chmielnika, Błażowej i Nr 12 z Rzeszowa (Słocina).

Otwarcia oraz losowania grup dokonała wicedyrektor Gimnazjum z Tyczyna, mgr Małgorzata Kędzierska. W **grupie A** znalazły się szkoły z Hyżnego, Błażowej oraz nr 12 z Rzeszowa, a w **grupie B** Tyczyn, Chmielnik i Siedliska.

Mecze w grupach rozgrywane były systemem każdy z każdym i zakończyły się wynikami: **Grupa A:** Gimnazjum nr 12 - Hyżne 5:1, Gimnazjum nr 12 - Błażowa 2:1, Hyżne - Błażowa 3:2. **Grupa B:** Tyczyn - Siedliska 3:0, Tyczyn - Chmielnik 1:0, Chmielnik - Siedliska 1:4

Kolejność w grupach: **A** - 1 miejsce **Gimnazjum nr 12**, 2 m. - Hyżne, 3 m. - Błażowa; **B** - 1 m. - Tyczyn, 2 m. - Chmielnik, 3 m. - Siedliska.

W meczu o III miejsce spotkały się drużyny z Hyżnego i z Chmielnika. Mecz zakończył się wynikiem bezbramkowym. W rzutach karnych lepsi byli zawodnicy z Hyżnego, wygrywając 5:4.

W meczu o I miejsce i Puchar Burmistrza Gminy Tyczyn spotkały się zespo-

ły z Tyczyna i z Gimnazjum nr 12 z Rzeszowa. Mecz wygrała drużyna z Rzeszowa triumfując w turnieju i zdobywając Puchar.

Najlepszym bramkarzem okazał się **Szczepan Warchol z Tyczyna**, najlepszym zawodnikiem wybrano **Bartłomieja Wrzeszaka**, a królem strzelców został **Mateusz Majchrowski** - obaj z Gimnazjum nr 12.

Impreza przebiegała w miłej i sympatycznej atmosferze. Zawodnicy ambitnie walczyli o punkty dla swich drużyn, przestrzegając zasad fair play.

Na zakończenie turnieju, Burmistrz Gminy Tyczyn **Kazimierz Szczepański** wręczył puchar, dyplomy oraz nagrody rzeczowe najlepszym piłkarzom. Pan Burmistrz podziękował zawodnikom oraz ich opiekunom. Zapewnił też, że następna edycja turnieju odbędzie się w nowej hali sportowej w Gimnazjum w Tyczynie.

Organizatorzy dziękują sponsorom: **Hurtowni Obuwia „Henan”** z Rzeszowa oraz **Romanowi i Ryszardowi Domino właścicielom hurtowni „Dom - Art.”**, którzy ufundowali nagrody rzeczowe, buty do gry w piłkę halową.

mgr Małgorzata Kędzierska
mgr Robert Pikiel

SPRZEDAM/KUPIĘ DZIAŁKĘ - DOM

Sprzedam działkę o pow. 26 arów w Hermanowej.
(153/3) **Tel. 503-132-187**

Sprzedam działkę rolną o pow. 1,60 ha w Kielnarowej-Czerwonkach (gaz na działce).
(154/2) **Tel. 017-22-91-627**

Do wynajęcia mieszkanie 30 m w Tyczynie.
(155/2) **Tel. 017-22-19-476**

Sprzedam działkę o pow. 40 arów w całości lub częściach w Borku St., w pobliżu drogi Dynów-Błazowa.
(156/2) **Tel. 017-22-98-113 (wieczorem)**

Kupię działkę, chętnie większą, na terenie Gminy Tyczyn.
(157/2) **Tel. 603-388-300**

Wynajmę lokal 27 m² w Tyczynie ul. Grunwaldzka na biuro lub działalność handlową.
(158/2) **Tel. 601-201-054**

Sprzedam działki budowlane o pow. 9 i 12 arów w Tyczynie. Wydane warunki zabudowy, wszystkie media na działce.
(159/1) **Tel. 0-692-812-549, 088-066-55-23**

Sprzedam działkę budowlaną uzbrojoną, z mediami, o pow. 50 arów z możliwością podziału, w Tyczynie.
(160/1) **Tel. 017-22-19-126**

Sprzedam mieszkanie M-5 w Tyczynie koło szkoły.
(161/1) **Tel. 017-22-19-582; 017-22-19-043**

SZUKAM PRACY / DAM PRACĘ

Wiosenne mycie okien podejmie młoda uczciwa.
(47/3) **Tel. 503-398-512**

Absolwentkę 2005 - rachunkowość i finanse lub kierunek pokrewny przyjmę na 6 miesięcy stażu.

Przyjmę osobę z grupą inwalidzką do pracy w biurze rachunkowym.
(48/2) **Tel. 017-850-73-37**

Studentka zaoczna szuka pracy jako opiekunka do dziecka.
(49/2) **Tel. 605-374-734**

Wszyscy zainteresowani umieszczeniem swojej oferty na naszych łamach, proszeni są o osobisty kontakt z redakcją - UGiM pok. 26, I piętro (lub pok. 24).
Oferty „Szukam pracy”, „Dam pracę” i „Sprzedam/kupię działkę, dom” są bezpłatne.

OGŁOSZENIA

Telefoniczna Informacja
Gospodarcza 94-34
Medyczna 94-39
szukasz informacji...
zadzwoń do "r-BIT-u"

Niemiecki - korepetycje

Tyczyn, tel. 502-636-111

STRUG-PEX 2, Tyczyn, ul. Podwałe 27 a,
tel. 017-22-19-101; 603-752-965; 512-482-662

Opony na każde koło nowe i bieżnikowane

* osobowe * dostawcze * terenowe

* ciężarowe * rolnicze * motorowe

po atrakcyjnych cenach

hurtowych i detalicznych.

Wymiana opon osobowych 30 zł komplet.

Wypożyczalnia kaset VIDEO i płyt DVD

Sklep „Tęcza”,

Tyczyn, ul. Kilińskiego 6

21 kwietnia br. - Dzień Gminy Tyczyn w Radiu VIA

Program:

godz. 7.40 - gość Radia VIA (burmistrz Gminy)

godz. 8.15 - historia Gminy

godz. 9.35 - kultura

godz. 10.35 - sport, turystyka, rekreacja

godz. 11.35 - Kościół w Gminie, parafia

godz. 13.15 - oświata, szkolnictwo

godz. 14.35 - działalność charytatywna i społeczna

godz. 15.15-16.00 - magazyn „Okiem reportera”

VIA Katolickie Radio Rzeszów,
częstotliwość 103,8 MHz

0 - 6 0 8 - 4 3 9 - 9 5 5

pod tym numerem od godz. 15.30 w dni powszednie i święta zgłaszać można przypadki **awarii sieci wodociągowo-kanalizacyjnej**, obsługiwanej przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Eko-Strug” w Tyczynie.

W godzinach pracy Spółki awarie zgłaszać można także pod nr **tel. 017 22-19-312** lub **017 22-19-360**

GŁOS TYCZYNA

- dwutygodnik. Redaguje Kolegium w składzie: **Jerzy J. Fafara** - redaktor naczelny, **Alicja Kustra**, **Marta Leniart**, **Zofia Matys**, **Barbara Samolewicz**, **Kazimierz Szczepański**, **Halina Złamaniec**.

Wydawca: Urząd Gminy i Miasta w Tyczynie przy współudziale Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury, Miejskiej i Gminnej Biblioteki Publicznej oraz Towarzystwa Miłośników Ziemi Tyczyńskiej.

Adres Wydawcy: Urząd Gminy i Miasta, 36-020 Tyczyn, ul. Rynek 18, tel. 22-19-310, e-mail: glos@intertele.pl www.tyczyn.pl

Skład i łamanie: Pracownia Komputerowa UGiM w Tyczynie. **Druk:** Drukarnia „Kolor”, Tyczyn, ul. Kościuszki 4a, tel. 22-99-345

Wydawca zastrzega sobie prawo skracania i adiacji publikowanych tekstów oraz korespondencji, a także opatrywania ich własnymi tytułami. Wydawca nie zwraca nie zamówionych materiałów i nie odpowiada za treść ogłoszeń. Poglądy wyrażane w artykułach są poglądami ich autorów a nie wydawcy.

ISSN 1231-4609

Tradycje i zwyczaje Wielkanocne

Wielkanocne baranki

Skąd się wzięły wielkanocne baranki? Ten symbol zmartwychwstania królował na wielkanocnych stołach już w średniowieczu. Początkowo wyrabiano je kunsztownie z masła. „Tego baranka, na którym wełna maślana nie do poznania od prawdziwej, robiła panna Agnieszka” pisze w 1512 roku imię Mikołaj Pszonka, wychwalając bogactwo stołu krakowskiego rajcy Chroberskiego. Potem pojawiły się baranki pieczone w specjalnych żeliwnych formach ze słodkiego jajecznego ciasta lub piernika.

Z czasem monopol masowego wyrobu baranków przyjęli mistrzowie cukiernictwa. W początkach XX w., barankom zaczęły towarzyszyć jajęce i kurczaki przybyłe do nas zza zachodniej granicy.

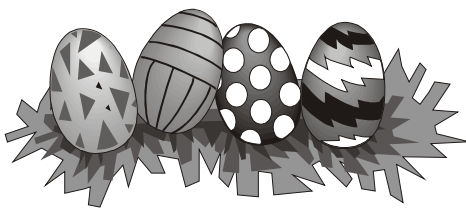
Pisanki

Stara legenda mówi, że zwyczaj malowania jaj wprowadziła Maria Magdalena. Gdy płaczącej na grobie ukazał się anioł z nowiną, że Chrystus zmartwychwstał, pobiegła do domu. Tam zobaczyła, że wszystkie jajka zabarwiły się na czerwono. Wzięła je i rozdawała apostołom i znajomym na znak radości.

We wszystkich kulturach jajo jest potężnym amuletem przeciw złym mocom i czarom. Pokryte barwnymi wzorami czczono było i w starożytnym Egipcie i w Rzymie. W Polsce odkopano ślady pisanelek aż z X w.

W pierwszy dzień Wielkanocy pomalowane w Wielki Piątek i poświęcone w Wielką Sobotę jaka dzielono i przekazywano uroczystość najbliższym wraz z życzeniami szczęścia i pomyślności. Skrupki po zjedzonych pisankach dla dobra pól zakopywano w polu, rzucano pod drzewa w sadzie, dawano zwierzętom do jada, by dobrze się hodowały.

Do malowania jajek przez wieki używano naturalnych barwników.

Zieleń dawał wywar z widłaka, liści pokrzywy, barwinka, kwiatu fiołka, jemioli lub młodego żyta ozimego.

Fiolet - wywar z ciemnej malwy.

Na czerwono farbowano jajka w mieszaninie łupin cebuli i kory dębowej, krokusie, szyszkach olchowych, owocach czarnego bzu, suszonych jagodach lub w odwarze z robaczek zwanych czerwcami.

Ciemną żółć uzyskiwano gotując jaja w łupinach cebuli.

Jasny odcień żółci dawała kora młodej jabłunki lub suszone płatki jaskra.

Elżbieta Domino

Wielka Sobota

Wielka Sobota jest dniem przeżywania wigilii paschalnej, kiedy Jezus ze śmierci przechodzi do życia. Liturgia tego dnia składa się z obrzędów: liturgii światła - poświęcenie ognia i zapalenie paschałuświecy wyobrażającej Chrystusa, liturgii słowa, liturgii chrzcielnej i eucharystycznej. Po dniach postnych i żałobnych nastaje radość paschalna, której wyrazem są bicie dzwonów, śpiewy Alleluja, pieśni o zmartwychwstaniu Jezusa.

W tradycji ludowej Wielka Sobota to dzień przygotowań do Wielkanocy. Gospodynie krzątały się w kuchni i zabierały gospodarzom zaglądać do wypieków chleba, aby udały się jak najlepiej. Urządzano pogrzeb żuru lub śledzia. Święcono hubę z drzew, którą zapalano od poświęconego ognia. Zabierano wodę święconą, aby nią pokropić dom i obejście.

Charakterystycznym elementem Wielkiej Soboty jest święcenie pokarmów. Błogosławieństwo pokarmów przez kapłana należy do sakramentaliów, czyli obrzędów liturgicznych. Zwyczaj święcenia pokarmów znany był już w VIII w., zaś w Polsce wszedł głęboko w obyczaj wielkosobotni w XIV w. Wśród święconych pokarmów nie może zabraknąć baranka z chorągiewką - symbolu Chrystusa zmartwychwstałego; jajka - symbolu życia, odrodzenia; wędliny; chleba - ma przypominać zmartwychwstałego Chrystusa,

czyli Chleb Żywy, który zstąpił z nieba; chrzanu, który dzięki ostremu smakowi przypomina cierpkość męki i rozmiar bólu Zbawiciela, jest symbolem umartwienia; masło - święcone „na osłode”, ukojenie, namaszczenie ran Zbawiciela; soli; octu; ciasta.

Niedziela Wielkanocna

Wielkanoc, czyli Pascha jest największym świętem wszystkich chrześcijan. Ta radosna uroczystość wskazuje na przejście ze śmierci do życia, zmartwychwstanie Chrystusa - zwycięzcę śmierci, piekła i szatana, który przynosi światu nowe życie. Cały sens naszej wiary skrywa się w tym wydarzeniu. Wielkanoc zaczęto obchodzić w tym samym czasie, kiedy Żydzi obchodzili swoją Paschę, na pamiątkę wybawienia z niewoli egipskiej. Sobór Nicejski w 325 r. ustalił, że Paschę chrześcijańską obchodzić należy w niedzielę przypadającą po pierwszej pełni księżyca, zaraz po zrównaniu wiosennym, co ostatecznie ustalono w VIII w. Najwcześniejszy możliwy termin to 22 marca. Wielkanoc, obchodzimy zawsze w niedzielę, jako pamiątkę zmartwychwstania Jezusa z grobu w ten właśnie dzień. Zazwyczaj rankiem odbywają się rezurekcje, połączone z procesją wokół kościoła. Msza Św. rezurekcyjna kiedyś także rozpoczynała wielkie świętowanie. Ludzie witali się słowami „Chrystus zmartwychwstał”, „Prawdziwie zmartwychwstał”. Rodzina zasiadała do wielkanocnego śniadania. Najpierw dzielono się poświęconym jajkiem, aby potem zakosztować smakołyków przygotowanych specjalnie na te święta. Potrawą, której nie mogło kiedyś zabraknąć na stole wielkanocnym był bigos, przygotowany na kilka dni wcześniej, aby nabrał smaku. Przymakiem ludowej kuchni był groch z kapustą. Dziś także przygotowujemy smakołyki i potrawy wielkanocne, zaś tradycja dzielenia się jakimś pozostała w wielu wspólnotach i rodzinach.

Lany Poniedziałek

Wspominając zwyczaje i tradycje świąteczne nie można zapomnieć o lanym poniedziałku, czyli śmigus-dyngus. Śmigus to oblewanie wodą jeden drugiego, zaś dyngus to chodzenie po domach i zbieranie różnych datków najczęściej w formie wędlin czy ciasta. Popularnym zwyczajem było też obwożenie koguta w poniedziałek wielkanocny, czy chodzenie z gaikiem zielonym po wsi. Tym zwyczajem przywoływano wiosnę.

Oprac. Renata Rzeźnik

Dzieci ze świetlicy przy Szkole Podstawowej w Tyczynie - autorzy przepięknych i pomysłowych wielkanocnych kartek, stroików i ozdób prezentowanych na wystawie w UGiM: (u góry) Madzia Kuc, Klaudia Patalska, Judyta Machowska, Adrian Szydelko, Monika Łobaza; (na dole) Oktawia Kowalska, Marysia Zegar (której świąteczną kartkę publikujemy na stronie 1), Grzegorz Sowa, Marcin Stec, Patrycja Kołodziej.